

Walcząc z wirusem

Samorząd województwa przeznaczył kilkadziesiąt milionów złotych na pomoc w walce z koronawirusem w Wielkopolsce, m.in. przesuując fundusze w ramach WRPO 2014+. A jak sobie radzą w tym trudnym okresie marszałkowskie szpitale, instytucje kultury, spółki działające w branży transportowej? ▶ str. 2-3, 14-15

FOT. ADRIAN JARMUZ

80. rocznica Katynia

Mija osiemdziesiąt lat od zbrodni katyńskiej. Organizowane tradycyjnie przez samorząd województwa obchody w Poznaniu miały więc być w tym roku szczególnie uroczyste. Niestety, ze względu na stan epidemii planowane wydarzenia trzeba było odwołać. O rocznicy przypomina m.in. specjalna dekoracja na budynku UMWW. ▶ str. 4

Remontujemy szatnie

Niemal dwieście miejsc w Wielkopolsce, będących zapleczem obiektów sportowych, zyskało szansę na odnowienie dzięki samorządowemu programowi „Szatnia na medal”. Popularność tej inicjatywy pokazuje, jak bardzo było potrzebne w województwie tego typu wsparcie dla lokalnych samorządów. ▶ str. 11

kwiecień 2020
nr 4 (227)

MONITOR

WIELKOPOLSKI MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

rok XX
ISSN 1642-0918

Wiosna na drogach

Gdzie w najbliższych latach powstaną nowe jezdnie, obwodnice i ronda?

24 marca podpisano umowę na budowę obwodnicy Wronek. Drugi ważny kontrakt drogowy, na budowę nowego mostu w Rogalinie, czeka na rozstrzygnięcie.

Długość dróg wojewódzkich (mamy ich łącznie 85) w Wielkopolsce przekracza obecnie 2730 km. Dla porównania: długość autostrad w całym kraju to około 1550 km.

Wiele tras przeszło w ostatnich latach gruntowną modernizację. Poprawił się komfort jazdy i bezpieczeństwo kierowców (szersze drogi, lepsza nawierzchnia, zainstalowane systemy sterowania ruchem). Dzięki takim inwestycjom zyskali także rowerzyści (powstało kilkadziesiąt kilometrów nowych tras) oraz piesi. Jednak mimo sporego rozmachu inwestycyjnego (zwłaszcza w ostatnich latach, przy

wspieraniu z UE) nadal pozostaje wiele do zrobienia.

– Drogi to dziedzina, w której nasze oczekiwania inwestycyjne zawsze będą większe od możliwości, tym bardziej że rozbudowana ich sieć będzie przecież wymagała coraz większych nakładów finansowych na jej utrzymanie – wyjaśnia wicemarszałek Wojciech Jankowiak, odpowiedzialny w zarządzie województwa za tę sferę. – Dlatego nasze potrzeby inwestycyjne nadal szacujemy na podobną kwotę, jak 5 lat temu, czyli 2 miliardy złotych.

Kto podejmuje decyzję, gdzie powstanie most, gdzie obwodnica, a którą trasę cze-

ka gruntowna modernizacja?

Specjaliści z Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu przygotowali listę kilkunastu najważniejszych inwestycji, które powinny zostać zrealizowane w najbliższym czasie. Decyzję, które z tych zadań wykonać i w jakiej kolejności, podejmie zarząd województwa, uwzględniając m.in. dostępność komunikacyjną, koszt inwestycji na 1 km, rozwój gospodarczy regionu, średnie dobowe natężenie ruchu, połączenie z drogami wyższej kategorii, zwiększenie bezpieczeństwa, stan techniczny (wg tzw. systemu oceny stanu nawierzchni). Nie bez znaczenia

będzie miał również stopień przygotowania danej inwestycji do realizacji (dokumentacja, pozwolenie na budowę) czy oczekiwania społeczne.

– Na liście pilnych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji w najbliższych latach, znajduje się kilka pozycji. To np. obwodnica Rogoźna na DW nr 241, rozbudowa DW nr 190 Krajenka – Miłosławice, a także rozbudowa DW nr 306 od Buku do skrzyżowania z drogą S5. Ponadto istotna jest budowa obwodnicy Kościana w ciągu DW nr 308, rozbudowa DW nr 442 Gizałki – Kalisz na terenie powiatu pleszewskiego i kaliskiego, rozbudowa DW

nr 443 Tuliszków – Gizałki oraz rozbudowa DW nr 449 Pałaty – granica województwa – wymienia wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

To nowe zadania, dla których opracowana będzie (lub jest już w trakcie) dokumentacja. A co z inwestycjami, które obecnie trwają lub rozpoczynają się niebawem?

24 marca podpisano umowę na budowę obwodnicy Wronek. Drugi bardzo ważny dla samorządu województwa kontrakt drogowy, na budowę nowego mostu w Rogalinie, czeka na rozstrzygnięcie.

Gdzie jeszcze w 2020 roku będzie można spotkać drogowców? ▶ str. 8-9

Bez sesji

Zagrożenia związane z epidemią wstrzymały marcowe prace sejmiku. Odwołane zostały wszystkie zaplanowane na ten miesiąc posiedzenia komisji, a także sesja sejmiku. ▶ str. 5

Kto jest kim

Jak w dobie obecnych ograniczeń funkcjonuje Urząd Marszałkowski? Podpowiadamy, jak można się skontaktować z urzędnikami. Przypominamy również nazwiska radnych województwa z poszczególnych okręgów oraz dyrektorów w UMWW. ▶ str. 6-7

Procesy sprzed lat

Dwa procesy moabickie, czyli o tym, jak Niemcy w XIX wieku w Berlinie sądzili Wielkopolan za ich działalność niepodległościową. Dr Marek Rezler przypomina te wydarzenia w naszym cyklu „co za historia”. ▶ str. 10

Kultura z pomysłem

Reportaż o tym, jak może wyglądać nowoczesna biblioteka w XXI wieku. Z takiej właśnie mogą korzystać – dzięki projektowi dofinansowanemu z WRPO 2014+ – mieszkańcy Ostrowa Wielkopolskiego. ▶ str. 12

Inna strona samorządu

Na którego radnego bliscy mówią Prezes Pszczółka? Co „w czasach zarazy” można znaleźć na facebookowych profilach przedstawicieli samorządu województwa? O czym napisano do nas z Chin? Samorządowcy kontra niesforni mieszkańcy... ▶ str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

DROGA, TUNEL I ŚWIATEŁKO

Muszę przyznać, że dyskutowaliśmy w redakcji, który wątek powinien być uwypuklony jako główny na okładce tego wydania. Czy zaplanowany już wcześniej „temat Monitora” o inwestycjach drogowych? Czy jednak to, czym żyją teraz wszyscy, a o czym i my sporo piszemy, a więc walka z pandemią koronawirusa?

Uznałem, że będą to jednak drogi z dwóch powodów.

Po pierwsze, sam momentami odczuwam znużenie zalewem „covidowych” doniesień w mediach i nieraz chętnie poczytałbym o innych kwestiach, może nieco próbując się oszukać, że jednak istnieje jakieś zwykłe życie poza czającą się gdzieś wokół chorobą. Po drugie, kwestie inwestycji drogowych zawsze żywo interesują czytelników, a branża budowlana nie została dotknięta skutkami pandemii aż tak bardzo jak inne. No i jest jeszcze aspekt, powiedziałbym, terapeutyczny. Bo skoro planujemy budowy czy remonty naszych tras, to jest jakiś dowód na to, że obecne szaleństwo kiedyś jednak ustanie, że na końcu tej – nomen omen – drogi widać jakieś światło w tunelu. ■

Bez gali i parady

Z powodu epidemii odwołano kilka planowanych na wiosnę wydarzeń, organizowanych przez samorząd województwa lub podległe mu instytucje.

Gala finałowa samorządowego konkursu Wielkopolski Rolnik Roku gromadzi zazwyczaj w Sali Ziemi MTP nawet 2000 gości. Nic więc dziwnego, że zaplanowana na 15 marca jej XIX odsłona musiała zostać odwołana. – Wydarzenie zostaje przeniesione na jesień 2020 roku, a o dokładnym terminie poinformujemy w stosownym czasie. Jestem przekonany, że wówczas godnie uhonorujemy wszystkich wyróżnionych i nagrodzonych laureatów konkursu – zaznaczył wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Instytucja kultury samorządu województwa – Paro-

wozownia Wolsztyn poinformowała z kolei o odwołaniu zaplanowanej na 1-3 maja XXVII Parady Parowozów (być może zostanie zorganizowana jesienią). Zawieszono też możliwość zwiedzania parowozowni.

Maj był także tradycyjnym terminem organizacji prestiżowych Kaliskich Spotkań Teatralnych. Jak przekazał organizator imprezy – Teatr imienia Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu – jubileuszową 60. edycję tego wydarzenia przeniesiono na 19-26 września.

Zrezygnowano również z organizacji w pierwotnym terminie ogólnopolskich Dni Otwartych Funduszy Europejskich, których wielkopolską odsłonę zapowiadaliśmy także na naszych łamach na 5-7 czerwca. ABO

Egzamin zdasz później

Zagrożenie koronawirusem SARS-CoV-2 spowodowało również duże zmiany dla kandydatów na kierowców.

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Poznaniu poinformował w połowie marca, że w trosce o zdrowie klientów i pracowników zawieszona jest przyjmowanie zapisów na egzaminy i szkolenia oraz zawieszona jest przeprowadzanie egzaminów na prawo jazdy i szkoleń od dnia 16 marca 2020 roku do odwołania.

Co to oznacza dla kandydatów na kierowców oraz osób starszych się o dodatkowe uprawnienia w kierowaniu pojazdami?

Wszystkie dotychczas wniesione opłaty zachowują ważność. W przypadku wznowienia pracy Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Poznaniu uruchomione będą zapisy online na wszystkie egzaminy i szkolenia.

Podobne zasady obowiązują w pozostałych, podległych samorządowi województwa placówkach szkolących kierowców, tj. w WORD-ach w Lesznie, Kaliszu, Koninie i w Pile.

Komunikaty o wznowieniu dotychczasowej działalności tych ośrodków pojawiają się na ich stronach internetowych. RAK

Miliony na leczenie

Samorząd województwa przeznaczył kilkadziesiąt milionów złotych z funduszy unijnych i swojego budżetu na wsparcie jednostek walczących z koronawirusem.

Samorząd województwa rozdysponował niebagatelne kwoty na pomoc w walce z epidemią w naszym regionie.

Już w połowie marca marszałek Marek Woźniak poinformował o zawarciu umowy na zakup urządzenia do dekontaminacji (odkażania karetek) wraz z wyposażeniem dla Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Poznaniu oraz zamiarze zakupu dla szpitali w Kaliszu i Koninie aparatów do testów na obecność COVID-19 (analyzerów genetycznych i komór laminarnych).

Jednocześnie rozpoczęto konsultacje dotyczące przesunięcia środków unijnych w ramach WRPO 2014+. W efekcie 26 marca zapadła decyzja o wygospodarowaniu z tego źródła aż 63 mln zł (o szczegółach tych przesunięć piszemy na stronie 15).

Co zostanie sfinansowane z tej kwoty? Według zapisów w dokumentacji będą to m.in.: zakup niezbędnej aparatury medycznej i diagnostycznej (w tym testów), prace remontowo-budowlane związane np. z adaptacją pomieszczeń, a także budową tymczasowych obiektów do leczenia i diagnostyki, zakup środków ochrony indywidualnej, materiałów diagnostycznych i medycznych, sprzętu jednorazowego użytku, urządzeń i środków do dezynfekcji.

W pierwszym ogłoszeniu (niezależnie od zamówienia złożonego w Chinach) województwo zasygnalizowało zamiar nabycia po kilkaset tysięcy maseczek chirur-

Dzięki wsparciu władz regionu można było pomóc m.in. walczącym z koronawirusem placówkom podległym samorządowi województwa.

gicznych i FFP3, rękawiczek nitrilowych i lateksowych, fartuchów i kombinezonów ochronnych, a także po kilkadziesiąt tysięcy przyłbic, gogli i ochraniaczy na obuwie, jak również dużych ilości środków do dezynfekcji.

W ramach kolejnej puli samorząd planował zakupić po 100 respiratorów i kardiomonitatorów stacjonarnych oraz łóżek elektrycznych, a także urządzenia mobilne: 20 kardiomonitatorów i 10 respiratorów. Wszystko to do rozdysponowania pomiędzy różne wielkopolskie placówki opieki zdrowotnej.

Pieniądze, głównie na wykonanie dodatkowych testów w kierunku wirusa SARS-CoV-2, przekazano też do Szpitala Klinicznego im. Heliodora Święcickiego w Poznaniu.

Zapadły ponadto decyzje o wsparciu z własnych środków budżetowych.

Władze regionu postanowiły przekazać z rezerwy na zarządzanie kryzysowe w budżecie województwa 100 tys. zł dla Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu na działania prowadzone w związku z tworzeniem zestawu do

Marszałek Marek Woźniak: – Staramy się reagować błyskawicznie na potrzeby zgłaszane nam przez instytucje medyczne i naukowe, działające na froncie walki z koronawirusem. Mając na uwadze stan zagrożenia epidemicznego i trudne warunki panujące w szpitalach, wraz z zarządzeniem województwa podjąłem działania mające na celu oszacowanie potrzeb wielkopolskich placówek ochrony zdrowia, które sfinansujemy z będącego w naszej gestii Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014–2020. Dodatkowo podjęliśmy decyzje w sprawie doraźnych zakupów sprzętu dla naszych jednostek ochrony zdrowia.

wykrywania wirusa SARS-CoV-2.

30 marca z tej samej puli rozdysponowano po 300 tys. zł dla wojewódzkich szpitali w Poznaniu, Lesznie, Kaliszu i Koninie. To wsparcie posłużyło głównie zabezpieczeniu bieżącej ochrony osobistej personelu medycznego. Z kolei marszałkowskiemu Wielkopolskiemu Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Poznaniu samorząd pomógł w zakupie aparatu do ekstrakcji kwasów nukleinowych (co pozwoli wykonywać więcej testów na koronawirusa), przekazując 80 tys. zł. ABO

Kupujmy produkty z regionu!

Choć hotelarze, restauratorzy, producenci, przetwórcy i sprzedawcy, oferujący tradycyjne regionalne specjały, podlegają ogólnopolskim ograniczeniom działalności, wciąż możemy zamawiać u nich produkty, pomagając wielkopolskim przedsiębiorcom.

Samorząd województwa zainicjował akcję „Wspieraj Wielkopolskich Producentów!”. Chodzi o to, by pomóc przetrwać trudny czas podmiotom skupionym w Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska przez skorzystanie z oferty tych, które prowadzą sprzedaż zdalną z dozwolonym odbiorem bezpośrednim u producenta.

– Okażmy solidarność, wykażmy się lokalnym patriotyzmem i kupujmy wielkopolskie produkty! – zachęca wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Firmy należące do Sieci Dziedzictwa Kulinarne-

go Wielkopolska są gwarantem tego, co najlepsze w naszych regionalnych przysmakach.

Jak dołączyć do akcji? Wystarczy wejść na stronę Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska (www.sdk-wlkp.pl) lub skorzystać z aplikacji Kulinarne Wielkopolska, wybrać interesujący nas produkt lub restaurację i złożyć zamówienie online bądź telefonicznie. Takich podmiotów, u których możliwe są zdalne zakupy, jest około 50. W ofercie są m.in. soki tłoczone na zimno, wyroby cukiernicze, wędliny, mięso, oleje tłoczone na zimno, kiszonki, a także lokalne dania przygotowywane przez restauracje na wynos. ABO

Dłuższy termin

Mimo zamkniętych szkół uczniowie wciąż mają szansę na zdobycie nagród za projekt ciekawej kampanii prośrodowiskowej.

Departament Środowiska UMWW przekazał, że z uwagi na sytuację epidemiologiczną i zamknięcie placówek oświatowych w Polsce termin nadsyłania prac w V edycji konkursu „Nasz pomysł na ochronę środowiska” przesunięto do czasu zakończenia roku szkolnego 2019/2020.

Przypomnijmy, że to propozycja dla trzyosobowych zespołów z klas 6-8 szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych. Trzeba zaprojektować i przeprowadzić środowiskową kampanię edukacyjną. Szczegóły konkursu – na www.umww.pl. ABO

Jak sobie radzą nasze szpitale?

Samorządowe jednostki służby zdrowia pełnią istotną funkcję w czasie pandemii.

Z ponad dwudziestu podmiotów działających w obszarze opieki zdrowotnej, podległych samorządowi województwa, kilka znalazło się na pierwszej linii frontu walki z koronawirusem, a kilkanaście kolejnych problem dotknął pośrednio.

Do szczególnej opieki nad pacjentami z COVID-19 wojewoda wyznaczył oddziały zakaźne wojewódzkich szpitali zespolonych w Kaliszu i Koninie. Ważną rolę w systemie odgrywają też załogi pogotowia ratunkowego.

Przed wszystkimi szpitalami wojewódzkimi stanęły rozstawione przez strażaków namioty, które służą do preselekcji przyjmowanych pacjentów. Większość placówek ograniczyła działalność przyszpitalnych przychodni, a także tzw. przyjęcia planowe na szpitalne oddziały.

Szybko okazało się, że problemem w funkcjonowaniu nie tylko wyznaczonych szpitali stały się przypadki zarażenia koronawirusem nie tylko pacjentów, ale i personelu. Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Poznaniu co kilka dni informowała o wyłączeniu z powodu

Przed szpitalami (na zdjęciu lecznica przy ul. Lutycy w Poznaniu) rozstawiono namioty, które służą do preselekcji przyjmowanych pacjentów.

kwarantanny kolejnych ratowników.

Ze sporymi problemami borykał się WSZ w Kaliszu. Tam z powodu zakażeń pacjentów i personelu na kilkanaście godzin zamknięto całą placówkę, a ostatecznie z powodu kwarantanny na dłuższy wyłączono oddziały internistyczny, kardiologiczny i chirurgiczny, a w kolejnych dniach także udarowy.

Przypadek koronawirusa sparaliżował na kilkana-

ście dni pracę całego szpitala w Wolicy koło Kalisza, a na dłuższy czas wyłączył z działalności oddział, na którym przebywała zakażona pacjentka. Z podobnego powodu nie mógł funkcjonować oddział chorób płuc szpitala pulmonologicznego w Chodzieży, a także niektóre oddziały WSZ w Koninie. Pojawienie się SARS-CoV-2 utrudniło też funkcjonowanie jednego z oddziałów Wielkopolskiego Centrum Onkologii,

choć już wcześniej placówka, przez którą zwykle codziennie przewija się 3000 osób, mocno ograniczyła normalną działalność.

Jak wszędzie, wystąpiły też problemy z zaopatrzeniem, zwłaszcza w środki ochrony osobistej dla szpitalnego personelu. Na pomoc w tej sprawie ruszył samorząd województwa (piszemy o tym na stronie 2), ale też pojawiły się spontaniczne akcje i zbiórki samorządów lokalnych, firm,

różnych grup i organizacji, zwykłych mieszkańców.

Członek zarządu województwa Marzena Wodzińska wyraźnie podkreśla, że za zapewnienie odpowiedniego przygotowania służby zdrowia do walki z koronawirusem odpowiada administracja rządowa. Samorząd jedynie wspomaga te działania na miarę swoich kompetencji w tym zakresie.

– Na mocy „specustawy” szczególnie uprawnienia w zakresie przygotowania podmiotów leczniczych do udzielania świadczeń osobom zakażonym wirusem SARS-CoV-2 uzyskały poszczególne poziomy administracji rządowej. Wojewoda jest odpowiedzialny za przygotowanie wojewódzkiego planu działań na wypadek wystąpienia epidemii oraz przygotowanie podmiotów leczniczych w tym zakresie – wylicza Marzena Wodzińska. – Samorząd województwa podejmuje działania mające na celu monitorowanie wdrażanych rozwiązań organizacyjnych w podmiotach leczniczych, pozostając w stałej współpracy dotyczącej COVID-19 ze służbami wojewody, sanepidem i NFZ-em. ABO

Z zagranicą raczej później

Z powodu pandemii odwołane, zawieszono lub przełożone zostały też liczne aktywności samorządu województwa w zakresie współpracy międzynarodowej.

Jeszcze przed wprowadzeniem przez władze państwowe ograniczeń dotyczących podróżowania i przekraczania granic zapadła decyzja o odwołaniu zaplanowanych do końca czerwca aktywności zagranicznych radnych, członków zarządu województwa i urzędników UMWW.

Ze względu na epidemię koronawirusa sesje plenarne Europejskiego Komitetu Regionów, które miały odbyć się w Brukseli w marcu i w maju, zostały przełożone na późniejszy termin, podobnie jak inne posiedzenia czy wydarzenia komisji i organów KR-u. Anulowano też wszystkie konferencje i wizyty. Budynki komitetu zostały zamknięte do odwołania, a prawie cały personel pracuje z domu.

Również nasza unijna „regionalna ambasada”, czyli Biuro Informacyjne Województwa Wielkopolskiego w Brukseli działa w ograniczonym zakresie. Pracuje zdalnie (kontakt e-mailowy i telefoniczny), na razie – zgodnie z belgijskimi wytycznymi – do 19 kwietnia. ABO

Transport w zawieszeniu

Ruch samolotów zamarł, a kursowanie pociągów zostało mocno ograniczone. Branża transportowa należy do tych, które najmocniej odczuwają skutki antyepidemicznych ograniczeń.

Od 15 marca wstrzymany został w Polsce międzynarodowy ruch lotniczy. Wkrótce zawieszono też połączenia krajowe (w przypadku Poznania – te do Warszawy). Świecące pustkami poznańskie lotnisko pozostało formalnie otwarte – lądowały na nim początkowo nieliczne powrotne czartery, a potem już tylko samoloty wojskowe, cargo czy prywatne. Nie zostały zainaugurowane planowane od kwietnia loty Norwegian do Oslo i Kopenhagi oraz Ryanaira do Podgoricy i Pafos (w systemach rezerwacyjnych można było kupować bilety na te loty od połowy maja).

Z pewnością ta sytuacja będzie miała wpływ na niewykonanie założonego poziomu obsłużonych w tym roku pasażerów (o którym pisaliśmy jeszcze miesiąc temu), a co za tym idzie – na wyniki finansowe spółki Port Lotniczy Poznań-Ławica, której

Od połowy marca ruch na poznańskim lotnisku zamarł.

współdziałowcem jest województwo.

Samorząd województwa – jako organizator regionalnych przewozów kolejowych – 23 marca zakomunikował, że ze względu na wprowadzenie przez rząd stanu zagrożenia epidemicznego oraz dodatkowych ograniczeń podjęto decyzję o ograniczeniu kursowania wybranych pociągów Kolei Wielkopolskich oraz Polregio na terenie Wielkopolski. Kolejne cięcia ogłoszono 27 marca. Na razie obowiązują one do Wielkanocy.

„Pozostawiliśmy połączenia stanowiące niezbędne

minimum dla zachowania ciągłości transportu i umożliwienia dojazdu do pracy. Jednocześnie wszędzie, gdzie to konieczne i możliwe, połączenia będą realizowane przez wydłużone składy, aby rozłokować pasażerów na jak największej przestrzeni. Wprowadzane zmiany kierowane są również troską o wszystkich pracowników kolei” – podano w komunikacie UMWW.

Listę odwołanych pociągów można znaleźć na www.umww.pl, a aktualny rozkład jazdy na <https://portalpasazera.pl>. ABO

Kulturalnie wirtualnie

Instytucje kultury samorządu województwa, podobnie jak wszystkie tego rodzaju podmioty w kraju, musiały od drugiej dekady marca zawiesić działalność.

Wiele z nich utrzymuje kontakt z sympatykami w świecie wirtualnym, umożliwiając korzystanie przynajmniej z części swojej oferty przez internet. Niektóre zwróciły się też o wsparcie, które umożliwi im przetrwanie trudnego okresu.

Prekursorem stał się Teatr Nowy im. Tadeusza Łomnickiego w Poznaniu. Chcąc widzom osłodzić gorycz z powodu odwołanych przedstawień i – jak to nazwały media – „przechytryzić koronawirusa”, 12 marca na Dużej Scenie zagrano zaplanowany na ten dzień spektakl „Stan podgorączkowy. Bibobit/Osiecka”. Tyle że na widowni... nie było ani jednej osoby, a całość, sfilmowana kilkoma kamerami, była dostępna na żywo przez internet! Efekt? Kilka tysięcy widzów „na żywo” oraz kilkadziesiąt tysięcy odsłon spektaklu w późniejszym czasie. – Wiemy, że jesteśmy pierwsi w Polsce. Mamy nadzieję, że nie ostatni – mówił dyrektor TN Piotr Kruszczyński. Kil-

W spektaklu „Stan podgorączkowy” z zespołem Bibobit wystąpiły też aktorki Teatru Nowego: Alicja Juskiewicz, Julia Rybkowska, Małgorzata Walenda i Oliwia Nazimek.

kanaście dni później placówka ogłosiła akcję #stanwyjatkowy, zachęcając widzów do wsparcia przez stronę <https://polakpotrafi.pl/projekt/teatrnowy-w-kwarantannie>.

Swoją aktywność w sieci zintensyfikowała w tym okresie także Filharmonia Poznańska. Jednym z elementów jest zaproponowanie w piątki o godzinie 19 (a więc wtedy, gdy filharmonicy zazwyczaj występują na żywo) koncertów na stronie www.filharmonia.poznan.pl (to wcześniej zarejestrowane występy).

Na stronie opera.poznan.pl znajdziemy sfilmowane

spektakle Teatru Wielkiego w Poznaniu: „Halkę” i „Parię” Stanisława Moniuszki oraz „Legendę Bałtyku” Feliksa Nowowiejskiego. Te opery obejrzymy za darmo, ale można też na stronie ewejsciwki.pl nabyć symboliczne bilety, by wesprzeć teatr.

Warto zaglądać na strony internetowe także innych instytucji kultury, bo wiele z nich oferuje bądź archiwalne spektakle, bądź np. możliwość wirtualnego zwiedzania ekspozycji muzealnych, lub specjalnie przygotowane wydarzenia w sieci. ABO

Pamiętamy...

Samorząd województwa przypomina, że mija osiemdziesiąt lat od zbrodni katyńskiej.

Z okazji tej okrągłej rocznicy organizowane tradycyjnie przez samorząd województwa wielkopolskie obchody w Poznaniu miały być w tym roku szczególnie uroczyste. Niestety, ze względu na stan epidemii planowane wydarzenia trzeba było odwołać.

O rocznicy przypomina za to specjalna ekspozycja na froncie budynku UMWW

przy al. Niepodległości w Poznaniu.

Na zdjęciach przywołano m.in. postać por. pil. Janiny Lewandowskiej, córki gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego, jedynej wśród polskich oficerów kobiety więzionej w Koziełsku i rozstrzelanej w Katyniu. Znajdziemy tam również fragmenty listów pisanych przez i do uwięzionych, a także reprodukcje stron gazet z kwietnia 1943 r. informujących o odkryciu masowych mogił w Katyniu. **ABO**

Ekspozycja na budynku Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu przypomina o katyńskiej rocznicy.

Lekcje on-line z „Cyfrową szkołą”

Podczas pandemii koronawirusa uczniowie korzystają z nauki przez internet.

Kiedy kilka lat temu samorząd województwa rozpoczął projekt „Cyfrowej Szkoły Wielkopolsk@2020”, nikt nie przypuszczał, że test bojowy przejdzie on właśnie w trudnych czasach pandemii. Koordynatorem przedsięwzięcia, obejmującego zarówno szkoły podstawowe, jak i ponadpodstawowe z całej Wielkopolski, jest Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu.

Cyfryzacja szkół to jeden z najdroższych projektów realizowanych w ramach WRPO 2014+. Wartość unijnego wsparcia na ten cel sięga niemal 100 milionów złotych.

Lekcje w kraju są zawieszane przynajmniej do połowy kwietnia i nie ma pewności, że termin ten nie zostanie wydłużony. Resort edukacji przypomina, że nie jest to czas zawieszenia nauki i wprowadził od 25 marca lekcje on-line. Nie wszystkie szkoły (ale także uczniowie) są przygotowani na takie zajęcia zdalne. Brak komputerów, łączny internetowy czy nieumiejętność posługiwania się nowymi technologiami –

Z nowoczesnej infrastruktury mogą skorzystać również szkoły, które nie są uczestnikami projektu.

to najczęstsze problemy zgłaszane przez nauczycieli, uczniów oraz ich rodziców.

Pandemia koronawirusa w Polsce sprawiła, że dość nieoczekiwanie przed ogromną szansą stanęło około 600 szkół w regionie, które biorą udział w projekcie „Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@2020”. Jak to działa?

– W tym przypadku nauczyciele mogą łączyć się z uczniami poprzez system wideokonferencyjny TrueConf. Każda ze szkół nale-

żących do projektu posiada konto umożliwiające prowadzenie zdalnych zajęć. Przeszkoleni zostali także specjaliści, którzy gotowi są do uruchomienia i obsługi systemu – wyjaśnia Piotr Waśko, zastępca dyrektora poznańskiego ODN i jednocześnie szef projektu „Cyfrowej szkoły”.

Jak to wygląda w praktyce? Nie potrzeba żadnej aplikacji, wystarczy link wysłany przez administratora i tworzy się wideokonferencja. Nauczyciel uruchamia

system i na ekranie widzi swoich uczniów. Rozmawia z nimi, daje wskazówki, odpowiada na pytania, uruchamia swoją prezentację. Dzieci i młodzież włączają tablety, komputery, a nawet komórki. W taki właśnie nowoczesny sposób trwa lekcja w warunkach pandemii.

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli proponuje również skorzystanie z poradników dydaktycznych z gotowymi scenariuszami zajęć, które zostały przygotowane przez naukowców z UAM w Poznaniu. Można je pobrać dla celów dydaktycznych i poszerzyć propozycje zajęć dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Do wykorzystania są także nagrane wykłady akademickie, które poszerzają wiedzę z zakresu podstawy programowej.

Wykłady i podręczniki są opublikowane na stronie internetowej www.csw2020.com.pl. Tutaj można również znaleźć wszelkie szczegóły na temat czteroletniego projektu „Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@2020”. **MARK, RAK**

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

80. rocznica Zbrodni Katyńskiej

Zbrodnia Katyńska to jedna z najtragiczniejszych kart w dziejach naszego narodu.

To akt zemsty Stalina na obrońcach Polski z roku 1920 i cyniczny plan pozbawienia naszego państwa elit.

To również tragiczna historia rodzin zamordowanych oficerów, których los długo nie był znany,

a potem, po odkryciu prawdy, nie wolno było o tym wspominać.

To również heroiczna walka o pamięć, zakończona zwycięstwem,

ale jednocześnie rodząca potrzebę dalszego wołania

ku przestrodze następnych pokoleń.

To właśnie zadanie staramy się konsekwentnie realizować!

Marek Woźniak

Marszałek Województwa Wielkopolskiego

DZIEŃ PAMIĘCI OFIAR ZBRODNI KATYŃSKIEJ

13 KWIETNIA

Sesji nie było

Zagrożenia związane z epidemią wstrzymały marcowe prace sejmiku.

FOT. ARTUR BOIŃSKI

W marcu miejsca dla radnych i innych uczestników sesji sejmiku pozostały puste.

Ograniczenia i zasady zachowania bezpieczeństwa, wprowadzone w związku z panującą epidemią koronawirusa, wpłynęły również w istotny sposób na ograniczenie prac radnych województwa wielkopolskiego.

Decyzją przewodniczącej sejmiku Małgorzaty Waszak odwołano wszystkie posiedzenia sejmikowych komisji, zaplanowane w marcu. Pierwotnie zakładano jedynie ich przesunięcie z 16-20 marca. Liczono bowiem, że uda się je przeprowadzić w dniu zaplanowanej na 30 marca XIX sesji sejmiku. Ta miała się odbyć przy zachowaniu pewnych restrykcji, to znaczy zaproszeni mieli być wyłącznie radni, zarząd, skarbnik, sekretarz województwa i pracownicy niezbędni do prawidłowego przebiegu obrad, bez udziału pozostałych gości. Ostatecznie jednak zapadła decyzja o całkowitym odwołaniu sesji.

Wcześniej, bo już 5 marca przewodnicząca poinformowała wszystkich radnych, że: „w związku z restrykcyjnymi procedurami wprowadzany-

mi w poszczególnych krajach dotyczącymi koronawirusa, po uzgodnieniu z marszałkiem Markiem Woźniakiem, uprzejmie informuję, iż ze względu na bezpieczeństwo wszystkie wyjazdy studyjne w terminie do końca czerwca zostają odwołane. Komisje, które planowały wyjazdy studyjne w drugiej połowie roku, będą odpowiednio wcześniej poinformowane o możliwości wyjazdu”.

Dodajmy, że dopiero w ramach uchwalonego przez parlament pod koniec marca specjalnego „antykoronawirusowego” pakietu ustawowego wprowadzono zapisy, które umożliwiają organom kolegiatnym samorządów obradowanie i głosowanie za pomocą urządzeń do komunikowania się na odległość, a także korespondencyjnie. Dotyczy to również sesji sejmiku i posiedzeń jego komisji.

Według ostatnich informacji, kolejne posiedzenia komisji i sesja sejmiku mają się odbyć – przy ograniczonym udziale osób z zewnątrz – 27 kwietnia. ABO

SEJMIKOWE PYTANIA

PRZEDSTAWIAMY TEMATY ZGŁOSZONE PRZEZ RADNYCH W ZŁOŻONYCH PRZEZ NICH INTERPELACJACH I ZAPYTANIACH.

W tej rubryce prezentujemy zazwyczaj problemy zasygnalizowane przez radnych województwa w ramach przewidzianego na każdej sesji punktu „interpelacje i zapytania”. Jak jednak wiadomo, marcowe sesje sejmiku zostały odwołane. Wpłynęło natomiast kilka pisemnych interpelacji i zapytań od radnych. Poniżej opisujemy, jakie kwestie zostały przez nich poruszone.

Filip Kaczmarek (KO) złożył zapytania dotyczące obchodów 30. rocznicy uchwalenia ustawy o samorządzie gminnym oraz pomocy dla organizacji pozarządowych. **Adam Bogrycewicz (PiS)** wyświadczył interpelacje w sprawach: przygotowania na walkę z koronawirusem podmiotów leczniczych podległych samorządowi województwa, elektryfikacji linii kolejowej Piła – Krzyż, przystąpienia przez województwo do spółki Międzynarodowe Targi Poznańskie, uproszczenia procedur przy rozdziale środków unijnych oraz wsparcia przedsiębiorców. ABO

ZARZĄD ODPOWIADA

PRZEDSTAWIAMY WYCIĄG Z ODPOWIEDZI UDZIELONYCH NA WCZEŚNIEJSZE INTERPELACJE I ZAPYTANIA RADNYCH.

Wicemarszałek
Wojciech Jankowiak

– odpowiedział na interpelacje i zapytania Agnieszki Grzechowiak. W sprawie remontów dróg na terenie miasta i gminy Gołańcz poinformował, że realizacja zgłoszonych zadań w 2020 roku nie jest możliwa, ponieważ najpierw konieczne jest opracowanie dokumentacji technicznych. Wykonanie zadań w poszczególnych miastach i gminach może odbywać się sukcesywnie, a w przypadku Gołańczy niezbędne jest również wsparcie i współpraca gminy.

Przekazał, że 22.07.2019 r. rozpoczęto postępowanie przetargowe na wykonanie obwodnicy Wroniek, a ostateczny termin składania ofert przesunięto na 18.09.2019 r. Po wyborze najkorzystniejszego jeden z oferentów dwukrotnie wniósł odwołanie do prezesa Krajowej Izby Odwoławczej, która 3.01.2020 r. oddaliła odwołanie. 7.01.2020 r. przekazano dokumentację z postępowania przetargowego do prezesa Urzędu Zamówień Publicznych celem przeprowadzenia kontroli. Po jej zakończeniu będzie można podpisać umowę z wykonawcą robót drogowych.

Wskazał, że budowa chodnika we wsi Lewice w gminie Międzybóże jest w rejestrze potrzeb z zakresu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, jednak obecnie trudno określić termin jej realizacji.

Poinformował, że brak możliwości zwiększenia zestawień pociągów na wszystkich wymagających tego połączeniach wynika z faktu, że przewoźnik Koleje Wielkopolskie wykonuje przegląd okresowy oraz naprawy eksploatowanych pojazdów. Powoduje to braki pojazdów przy zwiększonych potrzebach przewoźnych na liniach spalinowych. Koleje Wielkopolskie rozstrzygnęły przetarg i podpisały umowę na dostawę 4 trójczłonowych spalinowych zespołów trakcyjnych do obsługi trasy Wolsztyn – Poznań – Gołańcz, a ich pierwsze dostawy planowane są na październik 2020 roku.

– odniósł się do interpelacji Adama Bogrycewicza w sprawie naprawy DW 178 przy wjeździe do Trzcianki. Napisał, że nastąpiło osunięcie nasypu drogowego, które wymusiło natychmiastowe zamknięcie połowy jezdni. Zlecono szczegółowe badania gruntów w korpusie nasypu. Po otrzymaniu wyników będzie można zdecydować o wyborze sposobu naprawy.

– przekazał Krzysztofowi Sobczakowi zestawienia informacji o wykonanych w latach 2014-2019 (i planowanych w 2020 r.) ścieżkach pieszo-rowerowych wzdłuż dróg wojewódzkich, zrealizowanych w ramach rozbudowy i przebudowy dróg lub w ramach budowy obwodnic, w rozbiu na poszczególne powiaty.

– poinformował Marka Sowę, że ścieżka rowerowa z dopuszczeniem ruchu pieszych w Wijewie i Radomyślu o długości 1,72 km zostanie wykonana w ramach zadania „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 305 na odc. od grani-

cy powiatu leszczyńskiego do granicy województwa wielkopolskiego”. 14 listopada 2019 r. podpisano umowę z wykonawcą, a zakończenie prac planowane jest na wrzesień 2021 r.

Wicemarszałek
Krzysztof Grabowski

– wyjaśnił Zofii Itman, iż w „Programie małej retencji na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2016-2030”, opracowanym przez Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu, ujęto realizację zbiornika Jabłonna w gminie Władysławów. Ze względu na ustawowe zmiany organizacyjne, 1 stycznia 2018 r. marszałkom województw zostały odebrane uprawnienia w stosunku do gruntów pokrytych wodami płynącymi. W związku z tym marszałkowie nie prowadzą już ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych i zmeliorowanych gruntów, a także nie realizują inwestycji z zakresu gospodarki wodnej. Aktualnie zajmuje się tym nowy podmiot – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Członek zarządu województwa
Marzena Wodzińska

– poinformowała Adama Bogrycewicza, że w związku z wystąpieniem zagrożenia zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 rząd wprowadził szczególne rozwiązania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, zgodnie z którymi to wojewoda jest odpowiedzialny za przygotowanie wojewódzkiego planu działań na wypadek wystąpienia epidemii oraz przygotowanie podmiotów leczniczych w tym zakresie. 28 lutego wojewoda wprowadził stan podwyższonej gotowości dla niektórych szpitali na terenie województwa wielkopolskiego, niezależnie od ich podległości. Samorząd województwa podejmuje działania mające na celu monitorowanie wdrażanych rozwiązań organizacyjnych w podmiotach leczniczych i pozostaje w stałej współpracy ze służbami wojewody, sanepidem oraz NFZ.

Członek zarządu województwa
Jacek Bogusławski

– odniósł się do interpelacji i zapytania Krzysztofa Sobczaka. Wskazał, że samorząd województwa na bieżąco monitoruje możliwość dofinansowania inicjatyw wspierających rozwój Wielkopolski wschodniej z WRPO 2014+. Realizowane są konkursy i podpisywane umowy dotyczące zarówno inwestycji, jak i podnoszenia kwalifikacji i kompetencji mieszkańców. Ponadto uzyskano zgodę na zwiększenie alokacji na działania „Wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii”, co umożliwi wsparcie kolejnych inwe-

stycji z zakresu OZE. Przekazał, że pełnomocnik zarządu województwa ds. Wielkopolski wschodniej został powołany w celu koordynacji działań na rzecz restrukturyzacji gospodarczej i społecznej subregionu konińskiego przez odcięcie od energetyki węglowej oraz wspieranie rozwoju nowoczesnych, nieemisyjnych technologii energetycznych, rozwój innych gałęzi przemysłu i przedsiębiorczości. Koszty działalności pełnomocnika w 2019 r. poniesione z budżetu województwa wyniosły ok. 11 tys. zł, m.in. na udział w posiedzeniach Platformy Regionów Górniczych w Procesie Transformacji.

– odpowiedział na interpelację Zofii Itman dotyczącą działalności jednego z przedsiębiorstw w zakresie składowania i zagospodarowania odpadów. Wskazał, że w Departamencie Środowiska UMWW toczy się postępowanie administracyjne o wydanie temu podmiotowi zezwolenia na zbieranie odpadów na terenie miejscowości Kotunia w gminie Sępólno. Przeprowadzono kontrolę miejsc magazynowania odpadów. UMWW oczekuje na odpowiednie postanowienie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Sekretarz województwa
Tomasz Grudziak

– odpowiadając w imieniu marszałka na interpelację Krystyny Kubickiej-Sztul, wyjaśnił, że odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego” przyznano Marii Marcie Mielcarzewicz uchwałą z 1 marca 2002 r. Zgodnie z regulaminem odznaka jest przyznawana jednorazowo.

– w odpowiedzi na zapytanie Filipa Kaczmarka poinformował, że obecnie nie jest planowana organizacja obchodów 30-lecia samorządu terytorialnego przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego. Gdy wpłyną oferty współorganizacji jakiegoś przedsięwzięcia, zostaną rozpatrzone na bieżąco.

Dyrektor Biura Współpracy
Międzynarodowej UMWW
Anna Markiewicz

– odpisała z upoważnienia marszałka Krzysztofowi Sobczakowi, że w dniach 2-9 lutego 2020 roku wielkopolska delegacja złożyła wizytę w partnerskim regionie – brazylijskim stanie Parana. Celem było uzgodnienie warunków i możliwości prowadzenia dalszej współpracy dwustronnej i przedłożenia umowy o współpracy (która wygasa w październiku 2020 r.), a także udział w największych targach brazylijskiego agrobiznesu Show Rural Coopavel, podczas których miały miejsce spotkania z przedstawicielami władz Parany. Rozpoznano tam możliwości biznesowe dla wielkopolskiego sektora rolnego i rolno-spożywczego. ABO

ZNAJDŹ SWOICH PRZEDSTAWICIELI W SEJMIKU

– radni województwa wielkopolskiego VI kadencji w podziale na okręgi wyborcze

OKRĘG NR 1

Zbigniew Czerwiński,
PiS

Filip Kaczmarek,
KO

Tatiana Sokołowska,
KO

Paulina Stochniałek,
KO

Marek Woźniak,
KO

OKRĘG NR 2

Przemysław Ajchler,
KO

Adam Bogrycewicz,
PiS

Agnieszka Grzechowiak,
SLD-LR

Jarosław Maciejewski,
PSL

Henryk Szopiński,
KO

Mirosława
Rutkowska-Krupka, KO

Łucja Zielińska,
PiS

OKRĘG NR 3

Krzysztof Dembiński,
PiS

Marta Dzikowska,
KO

Marek Gola,
KO

Wojciech Jankowiak,
PSL

Krystyna Kubicka-Sztul,
SLD-LR

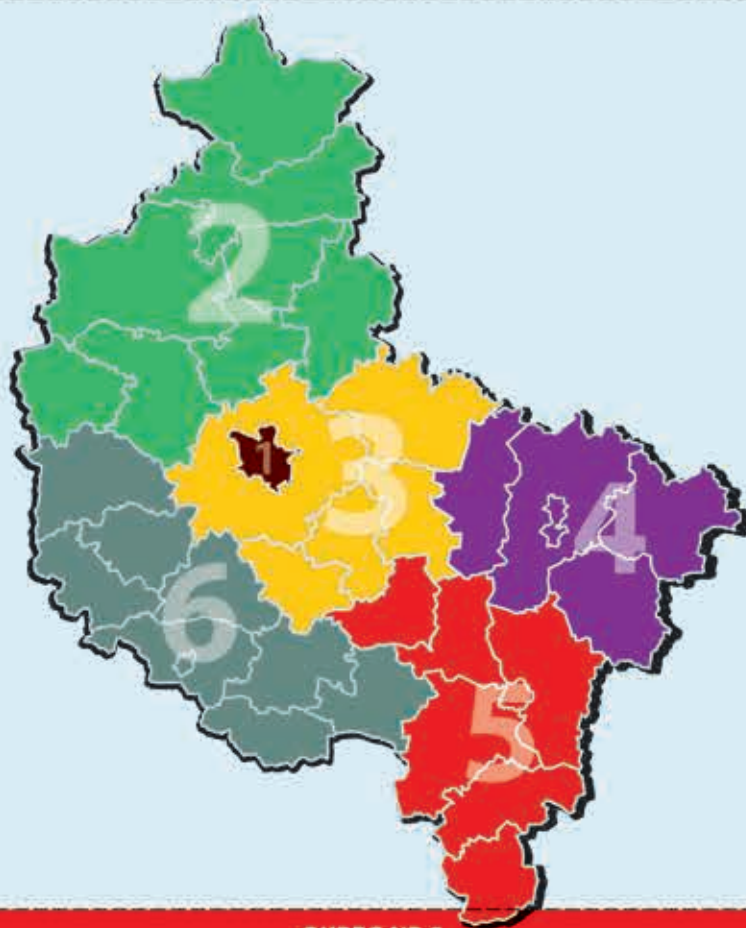
Jerzy Lechnerowski,
niezrzeszony

Patrycja Przybylska,
KO

Małgorzata Stryjska,
PiS

OKRĘG NR 6

Krzysztof Błaszczyk,
PiS

Adam Cukier,
SLD-LR

Joanna Król-Trąbka,
PSL

Ewa Panowicz,
KO

Marek Sowa,
PiS

Zofia Szalczyk,
PSL

Henryk Szymański,
KO

OKRĘG NR 5

Leszek Bierła,
PiS

Witosław Gibasiewicz,
PiS

Krzysztof Grabowski,
PSL

Jan Grzesiek,
PSL

Andrzej Pichet,
KO

Andrzej Plichta,
PiS

Marzena Wodzińska,
KO

OKRĘG NR 4

Czesław Cieślak,
PSL

Zofia Itman,
PiS

Jerzy Popkowski,
PiS

Krzysztof Sobczak,
PiS

Małgorzata Waszak,
KO

Oni zarządzają u marszałka

Jakie ograniczenia w pracy samorządowej administracji regionu spowodował koronawirus?

Przypominamy za pomocą poniższej infografiki, kto za jaką dziedzinę odpowiada i komu podlega w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego. Informujemy też, jakie czasowe ograniczenia w pracy samorządowej administracji regionu spowodowała epidemia koronawirusa.

Zmiany ograniczające funkcjonowanie UMWW wprowadzono stopniowo już wcześniej (np. zawieszenie wyjazdów służbowych, szkoleń, konferencji czy spotkań z większą liczbą uczestników), jednak najważniejsze zostały zaordynowane od 17 marca. Część urzędników rozpoczęła wykonywanie swojej pracy zdalnie. Choć urząd będzie realizował

wszystkie ustawowe zadania, to zachęca klientów, by kontaktowali się głównie telefonicznie lub e-mailowo.

Zamknięto funkcjonujące na co dzień w głównej siedzibie urzędu przy al. Niepodległości 34 Punkt Informacyjny UMWW, Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich, Punkt Informacyjny BDO (kwestie odpadów), punkt potwierdzania profilu zaufanego.

Jak zatem w tym okresie można kontaktować się z urzędem?

Punkt Informacyjny UMWW: tel. 61 626 66 66, e-mail: info@umww.pl.

Punkt Kancelaryjny UMWW: tel. 61 626 69 54, e-mail: kancelaria@umww.pl. Główny Punkt Informa-

FOT. ARTUR BOIŃSKI

Od połowy marca klienci, którzy mimo wprowadzonych ograniczeń wybrali się do siedziby Urzędu Marszałkowskiego przy al. Niepodległości 34 w Poznaniu, w głównym holu zamiast pań z punktu informacyjnego dostrzegali krzesła i stół z telefonem, płynem do dezynfekcji rąk oraz podstawowe informacje z niezbędnymi danymi telefonicznymi...

cyjny Funduszy Europejskich: tel. 61 626 61 90, 61 626 61 92, 61 626 61 93, 61 626 72 46, e-mail: info.wrpo@wielkopolskie.pl, info.fe@wielkopolskie.pl. Punkt Informacyjny BDO: tel. 61 626 75 30, e-mail: bdo@umww.pl.

W razie pilnej potrzeby osobistego dostarczenia dokumentów do urzędu, należy je wrzucić do specjalnej skrzynki podawczej w holu głównym na parterze..

Przypomnijmy też, gdzie w „normalnym” czasie można znaleźć poszczególne komórki organizacyjne samorządowej administracji regionu. Przy al. Niepodległości 34 ma swoją siedzibę sejmik województwa; tu znajdują się gabinety wszystkich członków

zarządu województwa i przewodniczącego sejmiku oraz większość marszałkowskich biur i departamentów. Wyjątki to Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, którego urzędnicy pracują w jednej ze „starych” siedzib UMWW, przy al. Niepodległości 18, a także Biuro Geodety Województwa, mieszczące się przy ul. Kościuszki 95. Z kolei Biuro Informacyjne Województwa Wielkopolskiego w Brukseli można znaleźć przy brukselskiej Rue Montoyer 21.

Szczegółowa informacja dotycząca numerów telefonów i adresów e-mail UMWW oraz podległych jednostek jest dostępna na stronach www.umww.pl oraz www.bip.umww.pl. ABO

Schemat organizacyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

Zródło: Urząd Marszałkowski

Infografika: Zviad Glonti

Tu most, tam wiadukt, a dalej

Choć łagodne ostatnio zimy sprzyjają prowadzeniu prac drogowych także w okresie od listopada do marca, to prawdziwy boom w rozwój sieci transportowej. Gdzie w najbliższych latach powstaną nowe jezdnie, obwodnice i ronda?

Piotr Ratajczak

Mimo sporego rozmachu inwestycyjnego na wojewódzkich drogach nadal pozostaje wiele do zrobienia. Urzędnicy oszacowali potrzeby w tej dziedzinie na około 2 mld zł, a pieniędzy mamy tylko połowę, tj. 1 mld zł – pisaliśmy na łamach „Monitora” niemal 5 lat temu, w lipcu 2015 roku.

Co się zmieniło w tym okresie? Samorząd województwa zainwestował kilkaset milionów złotych (większość to fundusze z WRPO 2014+) w nowe obwodnice, mosty czy też gruntowne modernizacje nawierzchni. Efekt? Nadal brakuje dwóch miliardów...

Jak to możliwe?

– Drogi to dziedzina, w której nasze oczekiwania inwestycyjne zawsze będą większe od możliwości, tym bardziej że rozbudowana ich sieć będzie przecież wymagała coraz większych nakładów finansowych na jej utrzymanie – wyjaśnia wicemarszałek Wojciech Jankowiak, odpowiedzialny w zarządzie województwa za tę sferę. – Dlatego nasze potrzeby inwestycyjne nadal szacujemy na podobną kwotę, jak 5 lat temu, czyli 2 miliardy złotych.

85 dróg i 2,7 tys. km

Długość dróg wojewódzkich (mamy ich łącznie 85) w Wielkopolsce przekracza obecnie 2730 km. Dla porównania: długość autostrad w całym kraju to około 1550 km.

– Z tego niemal 350 km to odcinki położone w granicach miast, a 2380 km – poza nimi.

Budowa obwodnicy Gostynia ma kosztować łącznie 117 mln zł, w tym 85,2 mln zł to dotacja z WRPO 2014+.

Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu nadzoruje także 222 km ścieżek rowerowych wzdłuż tych tras – wylicza precyzyjnie dyrektor tej podległej samorządowi województwa placówki Paweł Katarzyński.

Wiele dróg przeszło w ostatnich latach gruntowną modernizację. Poprawił się komfort jazdy i bezpieczeństwo kierowców (szersze drogi, lepsza nawierzchnia, zainstalowane systemy sterowania ruchem). Dzięki drogowym inwestycjom zyskali także rowerzyści (powstało kilkadziesiąt kilometrów nowych tras) oraz piesi. Równe chodniki czy przejścia z sygnalizacją zapewniają bowiem bezpieczne poruszanie się, zwłaszcza dzieciom i seniorom.

Ile kosztowały te przedsięwzięcia?

– Do 2020 roku w projektach realizowanych w ramach WRPO 2014+ wydaliśmy kwotę ponad 250 mln zł, z czego udział Unii Europejskiej wyniósł blisko 205 mln zł. Do końca obecnej perspektywy finansowej planujemy jeszcze zainwestować w drogi ponad 620 mln zł, w tym udział Unii przekroczy 460 mln zł – informuje Kinga Hedrych, zastępca dyrektora WZDW.

Część zadań realizowana jest z opóźnieniem, bo ze względu na trwający na rynku budowlano-drogowym boom inwestycyjny znacząco wzrosły wartości kontraktów. Przetargi trzeba było powtarzać, bo oferty wykonawców bywały nawet dwukrotnie droższe od kwot zaplanowanych przez WZDW w postępowaniach przetargowych.

Dlaczego prace drogowe są tak drogie? W latach 2017-2020 znacząco wzrosły koszty płac (np. płacy minimalnej, ale też wynagrodzeń dla specjalistów, inżynierów) i związanych z nimi obciążeń; droższe są też materiały budowlane, energia, paliwa (czyli np. transport).

– Wykonawcy woleli nawet zerwać niektóre kontrakty i zapłacić z tego tytułu kary umowne. Straty mieli wówczas i tak niższe, aniżeli w przypadku dokończenia prac – dodaje Kinga Hedrych. – W 2020 roku sytuacja wygląda już nieco lepiej, bo zauważyliśmy, że z roku na rok zwiększa się liczba firm biorących udział w postępowaniach przetargowych.

Gdzie priorytety?

Kto podejmuje decyzję, gdzie powstaną mosty, gdzie ob-

wodnica, a którą trasę czeka gruntowna modernizacja?

Specjaliści z Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu przygotowali listę kilkunastu najważniejszych inwestycji, które powinny zostać zrealizowane w najbliższym czasie. Decyzję, które z tych zadań wykonać i w jakiej kolejności, podejmie zarząd województwa, uwzględniając m.in. dostępność komunikacyjną, koszt inwestycji na 1 km, rozwój gospodarczy regionu, średnie dobowe natężenie ruchu, połączenie z drogami wyższej kategorii, zwiększenie BRD, stan techniczny (wg tzw. systemu oceny stanu nawierzchni). Nie bez znaczenia będzie również stopień przygotowania danej inwestycji do realizacji (dokumentacja, pozwolenie na budowę) czy oczekiwania społeczne.

– Na liście pilnych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji w najbliższych latach, znajduje się kilka pozycji. To np. obwodnica Rogoźna na DW nr 241, rozbudowa DW nr 190 Krajenka – Miłosławice, a także rozbudowa DW nr 306 od Buku do skrzyżowania z drogą S5. Ponadto istotna jest budowa obwodnicy Kościana w ciągu DW nr 308, rozbudowa DW nr 442 Gizałki – Kalisz na terenie powiatu pleszewskiego i kaliskiego, rozbudowa DW nr 443 Tuliszków – Gizałki oraz rozbudowa DW nr 449 Pałaty – granica województwa – wymienia wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

To nowe zadania, dla których opracowana będzie (lub jest już w trakcie) dokumentacja. A co z inwestycjami, które obecnie trwają lub rozpoczynają się niebawem?

24 marca (patrz poniżej) podpisano umowę na budowę obwodnicy Wronek. Drugi bardzo ważny dla samorządu województwa kontrakt drogowy, na budowę nowego mostu w Rogalinie, czeka na rozstrzygnięcie. Most w Rogalinie ma być pierwszym ważnym elementem rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 431 w gminach Kórnik, Puszczykowo i Mosina.

Gdzie jeszcze w 2020 roku będzie można spotkać drogowców?

Na północy regionu...

Dobiegają końca prace przy rozbudowie drogi wojewódzkiej nr 242 (dawniej 194) na odcinku o długości 4,1 km w gminie Wyrzysk. Początek inwestycji jest zlokalizowany za skrzyżowaniem z ulicą Przemysłową w Wyrzysku, a jej koniec – za granicą miej-

Na fotografii widać, którądy będzie przebiegać obwodnica Wronek.

JEST UMOWA NA OBWODNICĘ WRONEK

5,2 km długości, w tym trójprzęsłowy most nad Wartą; wiadukty nad linią kolejową i nad drogą prowadzącą do miejscowości Stróżki; trzy rondo i drogi dojazdowe do terenów przyległych oraz chodniki i ścieżki pieszo-rowerowe w obrębie skrzyżowań – to najważniejsze elementy związane z budową obwodnicy Wronek. 24 marca umowę w sprawie realizacji tej inwestycji podpisali w UMWW przedstawiciele WZDW oraz wykonawców (na zdjęciu, w obecności wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka). – To jest dla nas jedna z tych priorytetowych inwestycji, na którą czekają, z nadzieją na lepszą komunikację, mieszkańcy Wronek. Pozwoli ona rozładować ruch generowany przez duże fabryki, takie jak Amica czy Samsung – podkreśla marszałek Marek Woźniak. Wartość kontraktu to ponad 81 mln zł, a dofinansowanie z WRPO 2014+ wynosi blisko 66 mln zł. Wykonawcy inwestycji mają 820 dni na jej wykonanie.

FOT. SEBASTIAN MIKOŁAJCZAK

będzie nowa obwodnica

w tej branży rozpoczyna się w kwietniu. Wielkopolski samorząd od wielu lat konsekwentnie inwestuje pieniądze

FOT. ZK PIOTR RATAJCZAK

Od niedawna kierowcy mogą korzystać z tzw. małej obwodnicy Obornik.

TIR-y na wąskich ulicach to nadal problem wielu polskich miast.

sowości Osiek nad Notecią. Łączny koszt zadania, trwającego od listopada 2018 roku, sięga 29,1 mln zł, a unijne dofinansowanie wynosi ponad 20 mln zł.

– W ramach tego przedsięwzięcia wykonano: skrzyżowania, zjazdy, zatoki postojowe i autobusowe, ścieżkę rowerową i chodnik, kanalizację deszczową. Zamontowano również elementy bezpieczeństwa ruchu, takie jak bariery ochronne czy balustrady – mówi Andrzej Staszewski, zastępca dyrektora WZDW ds. technicznych. – Dodajmy, że jest to kontynuacja rozpoczętej kompleksowej rozbudowy tej drogi. W 2017 roku zakończono roboty budowlane w Wyrzysku, na najbardziej newralgicznym odcinku, charakteryzującym się wąską i zwarłą tkanką miejską, ze starą infrastrukturą podziemną, nieprzyjazną dla prowadzenia robót budowlanych pod względem logistycznym.

Inną, równie ważną dla regionu inwestycją, wartą blisko 80 mln zł, jest rozbudo-

wa drogi wojewódzkiej nr 123 w gminie Krzyż Wielkopolski. Unijne dofinansowanie z WRPO 2014+ na ten cel wynosi ponad 63 mln zł, a prace mają zakończyć się w 2021 roku.

– Pierwszy odcinek ma długość 9,2 km: od skrzyżowania z drogą nr 174 w Hucie Szklanej do końca obszaru zabudowanego w Kuźnicy Żelichowskiej. W chwili obecnej zaangażowanie robót jest na poziomie 54 proc. – deklaruje Andrzej Staszewski. – Z kolei zaangażowanie prac na drugim odcinku o długości 8,3 km (od końca obszaru zabudowanego w Kuźnicy Żelichowskiej do skrzyżowania z drogą krajową nr 22 w rejonie Przesiek) sięga 43 proc.

...i na południu Wielkopolski

W listopadzie 2019 r. WZDW w Poznaniu podpisał umowę na trzeci etap rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 305 w powiecie leszczyńskim aż do granicy województwa.

– Prace obejmą modernizację odcinka o długości

8 km, przebudowę skrzyżowań, zjazdów, budowę ścieżek rowerowych z dopuszczonym ruchem pieszych. Ponadto powstaną: zatoki autobusowe, przepusty, kanalizacja deszczowa i przejścia dla zwierząt – wymienia dyrektor WZDW Paweł Katarzyński. – Wartość kontraktu to ponad 25 mln zł,

na tomiast 2020 rok to początek modernizacji całego odcinka drogi na terenie gminy Wijewo. Pierwsze trzy etapy obejmują łącznie blisko 19 km.

– Z początkiem wiosny, po wykonaniu kanalizacji deszczowej na wyznaczonych odcinkach, prace budowlane na-

dowlanych – zdradza Wojciech Jankowiak.

Gostyń, Stęszew i Buk

Ważnym dla wielu kierowców przedsięwzięciem jest budowa obwodnicy Gostynia na DW nr 434. Jej początek to skrzyżowanie z drogą powiatową Gostyń – Krajevice, a koniec – skrzyżowanie ulic Nad Kanią i Europejskiej w Gostyniu. Inwestycja ma kosztować łącznie 117 mln zł, w tym 85,2 mln zł stanowi dotacja z WRPO 2014+. Planowany termin zakończenia wszystkich prac to 2022 rok.

– W najbliższym czasie udostępnimy kierowcom drogę łączącą nowy przebieg obwodnicy z istniejącym układem drogowym. Powstały tu trzy skrzyżowania, ścieżka pieszo-rowerowa, kanalizacja deszczowa i elementy bezpieczeństwa ruchu – informuje Paweł Katarzyński.

Kolejną inwestycją WZDW jest rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 306 od skrzyżowania z drogą S5 w gminie Stęszew aż do Dymaczewa Nowego w gminie Mosina

(DW nr 431). Zadanie kosztuje prawie 27 mln zł, w tym blisko 23 mln zł to dotacja z UE. Zaangażowanie prac sięga 55 proc., a całość ma być gotowa do grudnia 2020 r.

Co jeszcze zaplanował w tym roku Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich?

Na przykład rozbudowę drogi nr 307 w Niepruszewie w gminie Buk. Roboty obejmą skrzyżowanie ulicy Poznańskiej z ulicami Leśną i Jodłową. W Szamotułach z kolei zaplanowano remont nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 184 (ulica Chrobrego) – etap większej całości.

Ponadto, na lata 2020-2021, zapisano zadanie o nazwie „Przebudowa wiaduktu nad linią kolejową w Gnieźnie”.

Co roku drogowcy budują nowe trasy, modernizują istniejące odcinki, planują kolejne inwestycje. Ogłaszają i rozstrzygają przetargi. Pozostaje nam tylko czekać na szybki i szczęśliwy finał prac. Bo zarówno kierowcy, jak i mieszkańcy, chętnie przyglądają się takim przedsięwzięciom. ■

Na liście pilnych przedsięwzięć drogowych samorządu województwa znajduje się kilka pozycji. To np. obwodnica Rogoźna na DW nr 241

a dofinansowanie z UE przekracza 20,5 mln zł. Inwestycja ma być sfinalizowana pod koniec września 2021 r.

Przypomnijmy, że rozbudowa trasy nr 305 trwa od 2017 r. Pierwszy odcinek objął miejscowość Mochy na terenie gminy Przemęt, w 2019 r. zakończył się drugim etap (obejmujący miejsco-

wały tempa. Ale to nie koniec „myślenia” o drodze 305, bo jeszcze w tej perspektywie unijnej, w zależności od możliwości finansowych, w planach jest rozbudowa odcinka od Solca do Moch. Dla tego zadania WZDW posiada już wszystkie niezbędne decyzje administracyjne, umożliwiające rozpoczęcie robót bu-

INWESTUJEMY W DROGI

FOT. ARCHIWUM UMWW

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– Coraz częściej na długich odcinkach dróg wojewódzkich jeździ nam się bezpieczniej i wygodniej. Zmotoryzowanych cieszą kolejne ukończone remonty i nowe obwodnice, a mieszkańcy wielu miast oddychają z ulgą po wyprowadzeniu TIR-ów z ciasnych i zatłoczonych ulic. I choć Wielkopolska nadrabia wieloletnie zaległości w tej dziedzinie, potrzebujemy jeszcze sporo czasu, by osiągnąć zachodnioeuropejskie standardy. Dlaczego? Przypomnijmy, że samorządy województw w całym kraju przejęły w 1999 roku zaniedbane odcinki dróg, które w kolejnych latach ulegały dalszej dewastacji. Do 2004 roku, zanim Polska wstąpiła do UE, nie mogliśmy też pozwolić sobie na żadne dodatkowe pieniądze na ich odbudowę. Mimo tych przeciwności, stopniowo zmienia się wygląd i stan naszych dróg w całej Wielkopolsce. Samorząd regionu konsekwentnie inwestuje w rozwój sieci drogowej, starając się poprawić jej parametry i zwiększyć bezpieczeństwo kierowców, rowerzystów, pieszych.

ZA AUTA NA TORACH

Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu otrzymał nagrodę w konkursie czasopisma „TopBuilder 2020” (w kategorii inwestycja publiczna) za realizację tzw. małej obwodnicy Obornik. Kapituła dostrzegła i doceniła m.in. szybkie tempo prac, jakość wykonania zadania oraz, co najważniejsze, wykorzystanie przestrzeni kolejowej. Kierowcy, którzy korzystają z nowej drogi od połowy grudnia 2019 roku, jadą bowiem śladem dawnych torów linii prowadzącej do Wronek.

Blisko 80 mln zł kosztuje rozbudowa drogi nr 123.

Dwa procesy moabickie

O tym, jak Niemcy w XIX wieku w Berlinie sędzieli Wielkopolan za ich działalność niepodległościową.

Marek Rezler

Procesy polityczne zawsze budzą wielkie emocje, niezależnie od tego, kogo dotyczą. Albo są dowodem nieuchronności kary dla tych, którzy kwestionują bieżącą rzeczywistość, albo – z drugiej strony – przykładem patriotyzmu, poświęcenia i męczeństwa. Bywa, że wywołują reakcję międzynarodową. Prawie zawsze dużo się o nich mówi.

W realiach wielkopolskich czasu zaborów odbyły się dwa wielkie procesy polityczne, związane z zaangażowaniem w walkę o niepodległość: w 1847 roku, po nieudanej próbie wywołania powstania, oraz w 1864 roku – w przeddzień upadku powstania styczniowego.

Z godnością

Przedwiosnie 1846 roku zaznaczyło się przygotowaniem do jedynego polskiego zrywu narodowyzwoleńczego XIX wieku, który miał objąć równocześnie wszystkie trzy zabory. Inicjatywa wyszła z emigracyjnych kręgów Towarzystwa Demokratycznego Polskiego. W Europie narastało niezadowolenie i na fali politycznych napięć liczono na sukces kolejnego powstania na ziemiach polskich. Tym razem ośrodkiem działań militarnych miała być Wielkopolska i w ogóle zabór pruski, rząd narodowy ujawniłby się w Krakowie, a potem w wyniku skoordynowanej akcji zamierzano opanować Królestwo Polskie – wciąż jeszcze spacyfikowane po upadku powstania listopadowego.

Dziś trudno znaleźć uzasadnienie dla tego w gruncie rzeczy utopijnego planu, w dodatku źle zorganizowanego i słabo zakonspirowanego. W lutym 1846 roku doszło tylko do pojedynczych starć w Poznańskim; jedynie w Galicji rozpoczęto walkę, ale została ona spacyfikowana przez chłopów w tzw. rabacji galicyjskiej. Główni konspiratorzy zostali aresztowani (w Poznaniu także w wyniku zdrady) i osadzeni w więzieniu. Nieuniknione były konsekwencje i represje.

W zaborze pruskim policja i żandarmeria łącznie zatrzymały 254 osoby (według innych źródeł – znacznie więcej), które przewieziono do więzienia moabickiego w Berlinie. 2 sierpnia 1847 roku przed Trybunałem Stanu rozpoczął się największy jak dotąd proces Polaków oskarżonych o zdradę stanu. Podsądni na ogół zachowywali się z godnością i nawet przez swój ubiór podkreślali narodowy cel ruchu, w którym uczestniczyli. Był to łączny proces zarówno spiskowców, jak i bezpośrednich uczestników niefortunnych potyczek w Poznaniu (próby odbicia więźniów z cytadeli). Opinia publiczna bardzo interesowała się przebiegiem sprawy, zaangażowali się

FOT. 3X ARCHIWUM

W trakcie procesu w 1847 roku najczęściej szkody oskarżonym wyrządził swymi zeznaniami sam Ludwik Mierosławski.

Jan Działyński, w którego portfelu policja odnalazła w 1863 roku dane ważnych polskich działaczy niepodległościowych.

Władysław Kosiński (podobnie jak Władysław Niegolewski) został w 1864 roku skazany na dwa lata więzienia w twierdzy.

w nią najbieglejsi adwokaci. Trzeba przyznać, że proces był uczciwie prowadzony.

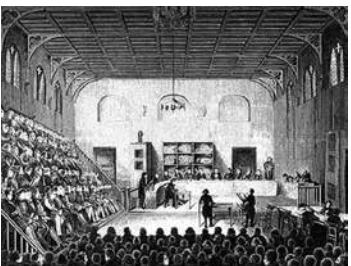
Mierosławski sypie

W trakcie procesu najczęściej szkody oskarżonym wyrządził swymi zeznaniami sam Ludwik Mierosławski. Trudno dziś jednoznacznie określić przyczynę nadmiernej wylewności wodza planowanego powstania. Biografowie „generała kłęski” przypuszczają, że Mierosławski dał się zwięźd dyrektorowi policji w Berlinie, Dunckerowi, który łudził go perspektywami amnestii w przypadku ujawnienia prawdy o spisku i wskazania możliwie dużej liczby sprysiężonych. W rezultacie w aktach sprawy znalazły się najdrobniejsze szczegóły planowanej akcji i dziesiątki nazwisk. Swoje wystąpienie podczas procesu Mierosławski poświęcał propagowaniu idei Towarzystwa Demokratycznego Polskiego i sprawy narodowej, choć równocześnie wśród oskarżonych zyskał sobie miano człowieka o bardzo miękkim charakterze, zasłużył sobie na ostracyzm środowiskowy. Opinię uratował mu dopiero wyrok, świadczący o istocie zastosowanego przez policję podstęp.

Ośmiu oskarżonych (wśród nich Mierosławskiego) skazano na karę śmierci, pozostałych na kary więzienia, często wieloletnie, 134 osoby zwolniono. Interesujące, że obydwie strony zdawały sobie sprawę z fasadowości wyroku, braku realizmu w ocenie sytuacji i swoistej przekory ze strony władz pruskich wobec Rosji. Władzom tym, pomimo nacisków dyplomatycznych ze strony Petersburga, nie spieszyło się z egzekucją wyroków. Co więcej, wymiar kary absolutnie nie odpowiadał rzeczywistemu zaangażowaniu danej osoby w spisku i spełnianej przez nią funkcji. Podstawowym kryterium wymiaru kary był stopień udowodnienia winy. W rezultacie na wolności pozostało wielu autentycznych przywódców (np. Walenty Stefański), podczas gdy wielu dzia-

łaczy drugoplanowych miała ocenić kaźń. Wszyscy zresztą opuścili Moabit w marcu 1848 roku. Natomiast sam Mierosławski obliczył, że za koszty procesu (1700 tysięcy marek) można było „dwa tysiące mil kwadratowych postawić na nogi. Za same honoraria dla adwokatów można było uzbroić i umundurować 1800 strzelców, 500 ułanów i 300 kosynierów”.

Niezbyt chwalebna postawa Ludwika Mierosławskiego w czasie procesu berlińskiego szybko jednak została zapomniana, gdy w marcu

Mierosławski obliczył, że za koszty procesu (1700 tysięcy marek) można było „dwa tysiące mil kwadratowych postawić na nogi. Za same honoraria dla adwokatów można było uzbroić i umundurować 1800 strzelców, 500 ułanów i 300 kosynierów”

1848 roku doszło do wybuchu rewolucji w Berlinie, a wkrótce do wydarzeń wielkopolskiej Wiosny Ludów. Polscy skazańcy zostali triumfalnie uwolnieni z więzienia w Moabie i wrócili w rodzinne strony. Odżyła chwała Mierosławskiego, który z konieczności (nie udało się znaleźć nikogo na jego miejsce, a działający wtedy w Belgii generał Ignacy Kruszewski odmówił objęcia dowództwa), mimo że był tylko inspektorem obozów – w rzeczywistości z różnymi wynikami dowodził w Wielkopolsce w 1848 roku. Powrócił na początku powstania styczniowego, ale wtedy już działał na Kujawach.

Portfel z danymi

Do drugiego procesu moabickiego doszło w 1864 roku, już w zupełnie innych warunkach. W lutym 1863 roku zostało zawarte porozumienie między rządami Prus i Rosji (tzw. konwencja Alvenslebena) w sprawie zwalczania powstania styczniowego. Istniały formalne podstawy do takiego działania, gdyż polski Rząd Narodowy obszar wszystkich trzech zaborów traktował jako jedno walczące państwo, z określonymi obowiązkami i zadaniami.

Zaangażowanie zaboru pruskiego w powstanie styczniowe było rzeczywiście wielkie i z punktu widzenia władz pruskich ostrą reakcją była uzasadniona. Starostowie, czyli landraci, otrzymali konkretne zadania związane z poszukiwaniem powstańców i wykrywaniem przypadków udzielania pomocy walczącemu Królestwu. Działania pruskiej policji i żandarmerii były zdecydowane. W rezultacie udało się aresztować większość polskich działaczy niepodległościowych, ale głównym, m.in. Janowi Działyńskiemu, Aleksandrowi Guttremu, Edmundowi Taczanowskiemu i Julianowi Łukaszewskiemu, udało się uciec za granicę. Niestety duże znaczenie dla całej sprawy miał fakt odnalezienia przez policję w poznańskim pałacu Działyń-

Podsądni zachowywali się godnie i konsekwentnie uzasadniali nielogiczność aktu oskarżenia, skoro uczestnicy powstania nie zamierzali wstępować zbrojnie przeciwko Prusom

skich w kwietniu 1863 roku portfela Jana Działyńskiego, w którym znajdowały się dane ważnych polskich działaczy.

W rezultacie podjętego śledztwa sporządzono akt oskarżenia liczący 506 stron dużego formatu. 102 osoby oskarżone o zdradę stanu, 36 – o współdziałanie w tym przedsięwzięciu i 11 – o czynności przygotowawcze do zdrady. Zarzut podstawowy był trafny: dążenie podsądnych do przywrócenia Polski w granicach z 1772 roku.

Kazuistyczna walka

Proces rozpoczął się 7 lipca 1864 roku, w specjalnym tymczasowym budynku postawionym na dziedzińcu berlińskiego więzienia Hausvogtei. Rozpoczęła się walka kazuistyczna prowadzona przez najlepszych ówczesnie prawników niemieckich. Sukces odniosła strona obrony. Wszyscy podsądni zachowywali się godnie i konsekwentnie uzasadniali nielogiczność aktu oskarżenia, skoro uczestnicy powstania nie zamierzali wstępować zbrojnie przeciwko Prusom.

Po tygodniach pojedynków prawniczych, z zaciekawieniem, a nawet napięciem obserwowanych przez prasę i przez stronę niemiecką, 23 grudnia 1864 roku ogłoszono wyrok. Ostatecznie karę śmierci podtrzymało tylko zaocznie, dla 11 najważniejszych polskich działaczy, którym udało się uciec za granicę. Z głównych oskarżonych Władysław Niegolewski i Władysław Kosiński mieli odbyć dwa lata więzienia w twierdzy, Edmund Callier rok, a pozostali otrzymali wyroki na ogół nieprzekraczające roku więzienia. 45 podsądnych uniewinniono. Cały wielki proces okazał się sukcesem strony polskiej.

Obydwa procesy polityczne, skierowane przeciwko polskim działaczom niepodległościowym, okazały się wielkim sukcesem polityki utrwalonej w zaborze pruskim. Strona polska w tych starciach okazała się sprawniejsza.

Widać jak wielkie były potrzeby

Niemal dwieście miejsc odnowionych dzięki samorządowemu programowi „Szatnia na medal”.

Artur Boiński

Szatnie i sanitariaty są często w opłakanym stanie. Chcemy pomóc w modernizacji lub budowie tej infrastruktury, która jest piętą achillesową bazy sportowej – mówi marszałek Marek Woźniak, gdy w listopadzie 2017 roku samorząd województwa inaugurował pionierski w skali kraju program „Szatnia na medal”. W pierwszej edycji na wsparcie dla wielkopolskich gmin i powiatów zarezerwowano 2 miliony złotych. Choć ta propozycja była efektem wstępnego rozeznania potrzeb, nikt tak naprawdę nie wiedział, z jakim odzewem się spotka.

Strzał w dziesiątkę

Jak się okazało, zainteresowanie lokalnych samorządów trzykrotnie przekroczyło budżet zaplanowany na program. Już w pierwszym naborze zgłoszono 95 wniosków, w których aplikowano o łączne dofinansowanie w kwocie 6 milionów złotych. 74 wnioski dotyczyły remontów szatni, a 21 – ich budowę od podstaw.

Popularność zarówno tej pierwszej edycji, jak i kolejnej, realizowanej w roku 2019, dowiodła, że był to strzał w dziesiątkę. Dotychczas w ramach programu wykonano 128 zadań w 97 jednostkach samorządowych. Łączna wartość wszystkich przedsięwzięć to ponad 20 milionów złotych, z czego blisko 8,7 mln stanowiło dofinansowanie z budżetu województwa. Oznacza to, że w pierwszych dwóch latach z dobrodziejstw wsparcia skorzystało aż 30 wielkopolskich powiatów. Które samorzady już weszły do programu i gdzie będzie on wdrażany w najbliższych miesiącach – przedstawiamy szczegółowo na mapce.

A jak przebiegł nabór do „Szatnia na medal” na rok 2020? Sejmik w budżecie województwa zarezerwował na ten cel 4 miliony złotych; z czego mniej więcej 2/3 na remonty, a 1/3 na zadania inwestycyjne.

Gminy i powiaty złożyły 74 wnioski, w tym 53 na zadania remontowe oraz 21 na zadania inwestycyjne. 12 marca zarząd województwa przyjął uchwałę zatwierdzającą listy rankingowe. Wybrano 42 zadania remontowe i 15 inwestycyjnych. Te samorzady dostaną od 19 do 100 tysięcy złotych (w większości są to kwoty zbliżone do wnioskowanych).

Jednocześnie jeden powiat i kilkanaście gmin znalazło się na liście rezerwowej. Mogą one liczyć na do-

finansowanie, jeśli samorzady z listy głównej zrealizują zadania za kwoty niższe niż zakładane lub zrezygnują z realizacji przedsięwzięcia. Trzeba bowiem zaznaczyć, że podjęcie stosownych uchwał sejmiku i podpisanie umów następuje dopiero po spełnieniu przez JST wszystkich formalności.

– W pierwszej kolejności wsparcie otrzymują te samorzady, które

miały bardzo dobrze przygotowane wnioski i zaawansowane prace przy realizacji zadania. Sprawdzamy m.in., czy dysponują uchwałą budżetową zapewniającą wkład własny, czy posiadają pozwolenie na budowę, a także, czy zdążyły wyłonić w przetargu wykonawcę prac – tłumaczył podczas jednego z posiedzeń sejmikowej Komisji Budżetowej Tomasz Wiktor, dyrektor Departamentu Sportu i Turystyki w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu. – Chcemy uniknąć sytuacji, w której przekazujemy pieniądze na budowę szatni, a gmina ma problem z wyłonieniem wykonawcy i kilkakrotnie ogłasza przetarg.

Szansa dla małych

Co jeszcze warto wiedzieć o „Szatni na medal”?

– Najważniejszym celem programu jest zbudowanie pozytywnego wizerunku sportu kojarzonego ze zdrowiem i higieną poprzez poprawę warunków ogólnodostępnych budynków

szatniowo-sanitarnych przy obiektach sportowych – przypomina Jacek Bogusławski z zarządu województwa. Samorzady mogą uzyskać od województwa dofinansowanie do 50 procent wartości inwestycji (maksymalnie 100 tys. zł).

Podpisujący umowy w poprzednich edycjach samorządowcy, chwając wielkopolski program, wskazywali, że jest on szansą zwłaszcza dla mniejszych miejscowości z naszego regionu.

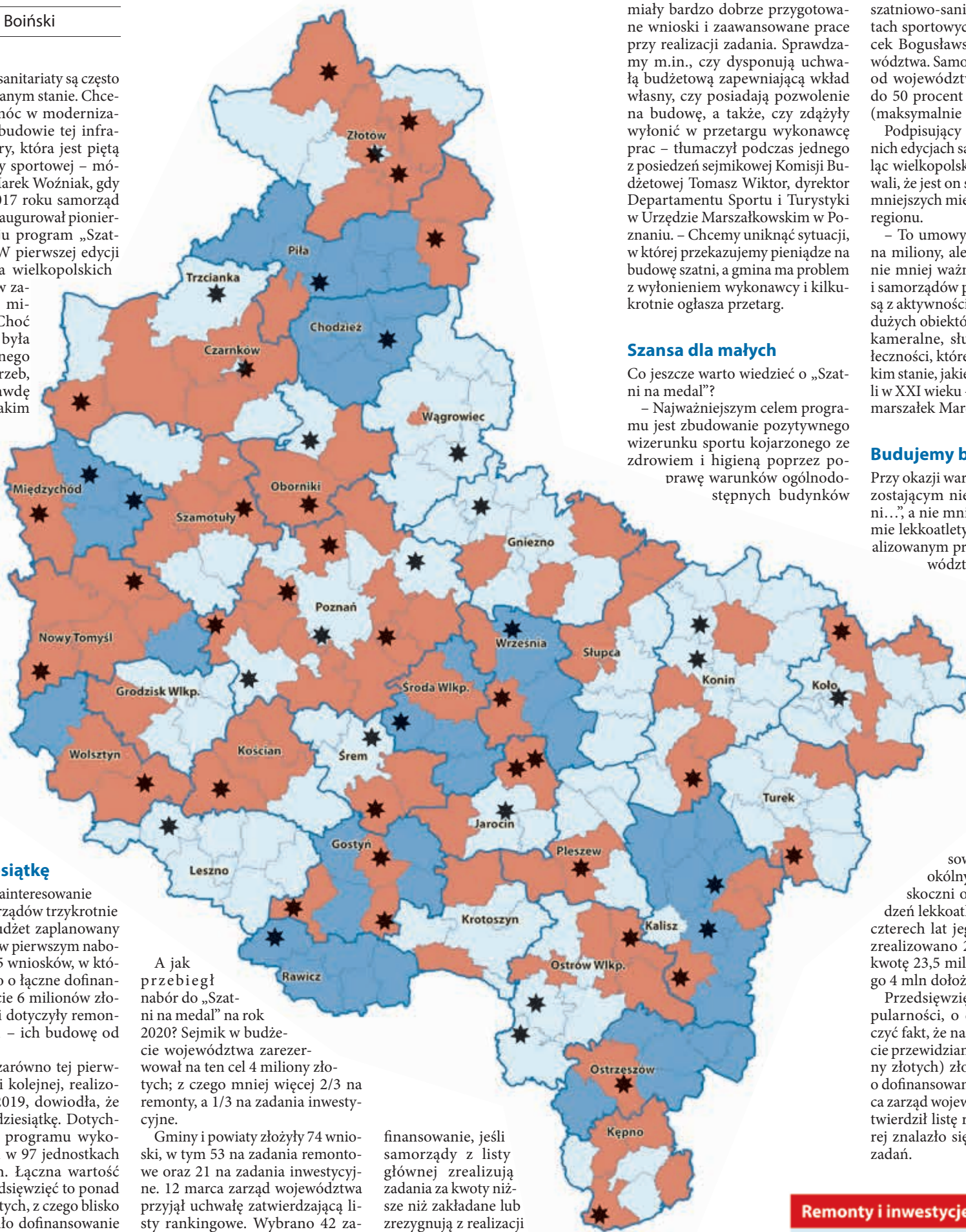
– To umowy, które nie opiewają na miliony, ale w naszej ocenie są nie mniej ważne dla mieszkańców i samorządów przez to, że związane są z aktywnością sportową. Oprócz dużych obiektów istotne są także te kameralne, służące lokalnej społeczności, które nie zawsze są w takim stanie, jakiego byśmy oczekiwali w XXI wieku – potwierdzał tę ideę marszałek Marek Woźniak.

Budujemy bieżnie

Przy okazji warto wspomnieć o pozostającym nieco w cieniu „Szatni...”, a nie mniej istotnym programie lekkoatletycznym, również realizowanym przez samorząd województwa. Już w 2016 roku władze regionu postanowiły wspierać rozwój infrastruktury służącej tej najsilniejszej w regionie dyscyplinie, która stanowi także podstawę do uprawiania innych sportów.

W ramach tego programu samorząd ma możliwość dofinansowania budowy bieżni okólnych, bieżni prostych, skocznicy oraz wszelkich urządzeń lekkoatletycznych. W ciągu czterech lat jego funkcjonowania zrealizowano 20 zadań na łączną kwotę 23,5 miliona złotych (z czego 4 mln dołożyło województwo).

Przedsięwzięcie zyskuje na popularności, o czym może świadczyć fakt, że na rok 2020 (w budżecie przewidziano na ten cel 2 miliony złotych) złożono 20 wniosków o dofinansowanie. Również 12 marca zarząd województwa uchwałą zatwierdził listę rankingową, na której znalazło się wytypowanych 14 zadań.

Remonty i inwestycje w szatniach:

zrealizowane w latach 2018-2019

przez gminy przez powiaty

planowane do realizacji w roku 2020

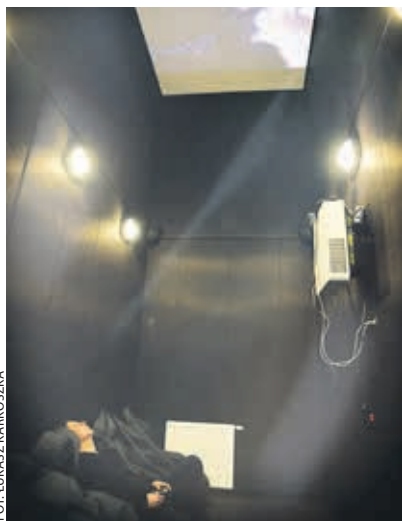
FOT. ARCHIWUM BENEFICJENTA

Bajkoteka - prawdziwy raj dla dzieci.

FOT. LUKASZ KARKOSZKA

Dyrektor Włodzimierz Grabowski.

FOT. LUKASZ KARKOSZKA

Ekran kinowy na suficie.

FOT. LUKASZ KARKOSZKA

Nowocześnie wyposażone studio nagrań.

Kultura z pomysłem

Jak może wyglądać nowoczesna biblioteka w XXI wieku?

Łukasz Karkoszka

Labyrinth regałów z przykurzonymi książkami i dźwięcząca w uszach cisza, w której czytelnicy studiują opasłe tomy – taka wizja biblioteki odchodzi do lamusa. Szukając biblioteki przyszłości, wybieram się do Ostrowa Wielkopolskiego, gdzie od blisko półtora roku działa „Mediateka. Przystanek kultury”.

Według wskazówek GPS-a, dworzec PKP od ostrowskiej Mediateki dzieli zaledwie kilka minut spaceru. Po drodze mijam okazały mural, przedstawiający Krzysztofa Komedę Trzcinińskiego – słynnego jazzmana.

Hotel, salon Forda, empik

Imponujący gmach liczy sobie ponad sto lat. Wiele widział i wiele przeżył. O historii tego miejsca opowiada Włodzimierz Grabowski, dyrektor Biblioteki Publicznej im. Stefana Rowińskiego.

– Kamienica, w której mieści się nasza Mediateka, ma ciekawą historię. Wybudowano ją około 1912 r. Niemieccy właściciele postanowili, że będzie się tu mieścić hotel. W czasach pruskich nosił nazwę „Hotel Vier Jahreszeiten” – „Cztery Pory Roku”. Po przebudowie, około 1920 r., nosił nazwę Hotel Eu-

ropejski. Na parterze mieściła się kawiarnia i cukiernia, na piętrze, gdzie teraz jesteśmy – restauracja. Gościli tu najzamożniejsi przyjeźdźni. Obiekt przetrwał do końca II wojny światowej.

Okazały modernistyczny budynek ma w swojej historii także epizod związany z motoryzacją. Przez kilka lat międzywojnia mieścił się tu bowiem... salon samochodowy Forda i Opla.

– Auta eksponowane były w specjalnie przygotowanej witrynie okiennej, przez którą też odbywała się sprzedaż – opowiada Włodzimierz Grabowski. – Po wojnie w budynku działały różne świetlice, a znaczenia dla mieszkańców obiekt nabrał ponownie od 1964 r. Stworzono tu bowiem dużą księgarnię, nazywaną „empikiem” z czytelniami i klubem książki na pierwszym piętrze. Przez ponad dwadzieścia lat zarządzałem nią, dlatego kiedy po latach znów przyszło mi związać się z tym miejscem, ucieszyłem się. Przez blisko cztery dekady księgarnia mocno wrosła w krajobraz miasta. Dla wielu było to kultowe miejsce.

Ostrowski „empik” istniał do 2003 r. Przez następne lata budynek stał pusty i niszczał. Pomysł na jego ponowne ożywienie narodził się w 2017 r., wraz z możliwością pozyskania unijnych dotacji z WRPO 2014+.

– Pieniądze pozwoliły zrewitalizować budynek i przeprojektować go na potrzeby Mediateki. Prace trwały blisko dwa lata. Chcieliśmy, aby właśnie w tym miejscu działała nasza biblioteczna filia. To miejsce kojarzy się mieszkańcom z kulturą. Po latach znów przyciąga i żyje – dodaje dyrektor.

Czytam, odkrywam, tworzę

Co kryje w sobie ostrowska Mediateka, która jest pierwszą tego typu placówką w Wielkopolsce? Włodzimierz Grabowski i Przemysław Zwias, związani z placówką od początku jej działalności, zapraszają w pierwszej kolejności do Studia Komedy. Jazzman rozpoczął swoją muzyczną przygodę właśnie w Ostrowie Wielkopolskim.

– Komeda swoje młodzińcze lata spędził w naszym mieście, gdyż jego ojciec został dyrektorem tutejszego banku. Tu chodził do liceum i ogniska muzycznego, gdzie uczył się kompozycji i aranżacji. By kontynuować tradycję mistrza jazzowych improwizacji i uczcić związku z naszą miejscowością, nazwaliśmy salę muzyczną jego imieniem – opowiada dyrektor.

Ku memu zdziwieniu, nie trafiam do zwykłej sali, lecz do w pełni wyposażonego, nowoczesnego studia nagrań. Keyboardy, elektroniczna perkusja, gitara elektryczna, mi-

krofony, słuchawki, miksery... To wszystko czeka na mieszkańców. Przy konsoli siedzi Magdalena Nowicka, animatorka, która pracuje właśnie nad muzycznym opracowaniem kolędy nagranej przez jedną z uczestniczek zajęć.

– Jak pan słyży, rosną nam młode talenty. Odwiedzający mogą tu nie tylko poznać specyfikę poszczególnych instrumentów muzycznych, ale też nauczyć się obróbki dźwięku, mikśowania, samplowania. Można tu też nagrać własną piosenkę – wylicza Magdalena Nowicka. – Niedawno gościliśmy artystkę, która grała na bębnach koreańskich. Jest też grupa chłopaków, którzy nagrywają u nas swoje hip-hopowe kawałki. Jak masz pomysł, możesz przyjść, nagrać materiał i wyjść z własną płytą.

Kolejnym przystankiem jest strefa poświęcona kulturze technicznej. – Wspominałem, że kiedyś działał tu salon Forda i Opla. Nieprzypadkowo. Nieopodal stała fabryka, gdzie produkowano te stylowe wozy oraz zakład automatyki. Nawiązując do technicznych tradycji Ostrowa, przygotowaliśmy przestrzeń, gdzie można poznać tajniki robotyki, programowania i nowych technologii – podkreśla Włodzimierz Grabowski.

Rozglądam się po sali. Uwagę przykuwają sympatyczne, niewielkich rozmiarów roboty Jimu.

– Można je składać, programować i sterować nimi – mówi, widząc moje zainteresowanie, Przemysław Zwias. – Dzieciaki chętnie też bawią się elektrycznymi klockami czy robotami, które poruszają się po namalowanych liniach. Prowadzimy też zajęcia z kodowania, a niedawno zakupiliśmy oprogramowanie do kodowania na macie. Idziemy z duchem czasu.

Zajęcia z robotyki w Mediatece prowadzi dwóch młodych, zdolnych uczniów Zespołu Szkół Technicznych w Ostrowie Wielkopolskim: Kamil Kaliński i Filip Tomczyk, o których cała Polska usłyszała dzięki udziałowi w programie „Dzień Dobry TVN”. Przyszli inżynierowie stworzyli interaktywnego, humanoidalnego robota NEO, który potrafi sprawdzić aktualną pogodę, kurs walut, porusza się, a nawet żartuje. Pracowali nad nim pół roku.

Keyboardy, elektroniczna perkusja, gitara elektryczna, mikrofony, słuchawki, miksery... To wszystko czeka na mieszkańców

– Świat techniki od dziecka był mi bliski, szczególnie kwestie związane z elektroniką. Pamiętam, że bawiłem się różnego rodzaju kabelkami. Dziś tą pasją staram się zarażać najmłodszych na zajęciach w Mediatece. Z Kamilem wprowadzamy dzieciaki w fascynujący świat elektroniki i programowania – opowiada Filip. – Sprawia nam to dużą frajdę. Szczególnie dumni jesteśmy, gdy

same zaczynają kombinować i przechodzą ze swoimi pomysłami.

Z sali technicznej przechodzimy do iskrzącej kolorami strefy wyobraźni – Bajkoteki, prawdziwego raju dla dzieciaków. Czego tu nie ma? Interaktywna podłoga, zagadkowe i sprawnościowe panele fun box, gry playstation, stanowisko do wirtualnej jazdy wyścigówkami, okulary VR pozwalające przenieść się w świat ulubionej gry lub filmu... Idealna przestrzeń dla wyobraźni bez ograniczeń.

– To nie tak, że stawiamy tylko na nowe technologie, a o tradycyjnych formach gry i nauki zapominamy – mówi Przemysław Zwias, odpowiadając na spostrzeżenie, że za „moich czasów” zabawy wyglądały inaczej... – Na piętrze mamy zestaw tradycyjnych planszówek, prowadzimy też teatrzyk kukielkowy. Nasi animatorzy dokładają starań, aby nowe technologie wspierały lekturę tradycyjnych książek. Np. czytając, możemy wyświetlać ilustracje na dużym ekranie.

Gospodarze zapraszają mnie do jeszcze jednej, wyjątkowej sali, kinowej. „Gdzie tu zmieści się ekran kinowy?” – zastanawiam się. Zmieścił się... na suficie.

– Przy okazji adaptacji klatki schodowej, wysokiej i wąskiej, architekci zaproponowali, by małe pomieszczenie przeznaczyć właśnie na kino. Na wygodnych puffach, w pozycji półleżącej, można oglądać filmy. Mamy fabularne hity, filmy przyrodnicze, dokumentalne – wymienia dyrektor.

Ponieważ nigdzie się nie śpieszę, mogę zobaczyć migawki filmu przyrodniczego. Rzeczywiście, oglądanie lwów na afrykańskiej sawannie wysoko nad głową, jest wyjątkowym doświadczeniem.

Mam okazję zobaczyć jeszcze wypożyczalnię z czytelniami, gdzie oprócz książek, zgromadzono też audiobooki, płyty, filmy, oraz unikatową kolekcję komiksów dla dorosłych.

Oferta dla seniorów

Pytam dyrektora, czy właśnie tak będzie wyglądała biblioteka przyszłości.

– Chcąc przyciągnąć czytelników, a zwłaszcza najmłodszych, biblioteka musi być miejscem atrakcyjnym, gdzie nie ma mowy o nudzie. Łączenie nowych technologii z tradycyjną książką stanie się standardem. Co ważne, nie mogą to być miejsca monotematyczne, lecz łączące różne dziedziny – naukę, technikę, sztukę, kino, muzykę. Ważne też, by były adresowane nie tylko do najmłodszych, ale też do starszych, którzy wcale nie chcą zostać w tyle – zaznacza Włodzimierz Grabowski. – Dlatego też w naszej Mediatece w najbliższych tygodniach uruchomimy specjalne zajęcia dla seniorów, by mogli uczyć się robotyki i programowania. Dzięki temu z pewnością będą mogli zaimponować wnukom i dzielić z nimi pasję.

***

Reportaż ukazał się w e-magazynie „Nasz Region”. Projekt „Multimedia – rozszerzenie oferty biblioteki publicznej oraz adaptacja pomieszczeń ratusza na cele kulturalne w Ostrowie Wielkopolskim” kosztował ponad 5,8 mln zł, w tym ponad 4,8 mln zł z WRPO 2014+.

Wielkopolska wspiera handel rolniczy

PROW 2014-2020 popularyzuje i rozwija bezpośrednią sprzedaż produktów rolnych.

FOT. STOWARZYSZENIE „WIELKOPOLSKA Z WYOBRAŹNIĄ”

Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią” zorganizowało wyjazd studyjny dla rolników i członków KGW z terenu powiatów krotoszyńskiego i gostyńskiego. Jednym z punktów programu była wizyta w przyzagrodowej serowni w Lutomerzu w województwie dolnośląskim.

FOT. ARCHIWUM URZĘDU GMINY DOBRA

Na modernizację targowiska gmina Dobra w powiecie tureckim otrzymała 458 tysięcy złotych ze środków europejskich. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 stwarza w ten sposób rolnikom warunki do prowadzenia sprzedaży bezpośredniej.

Współczesne trendy na rynku konsumenckim zmierzają w kierunku poszukiwania zdrowych i ekologicznych produktów spożywczych. Klienci chętniej sięgają po warzywa i owoce o zidentyfikowanym pochodzeniu. Jednocześnie mamy do czynienia z sytuacją, w której hurtownicy oferują rolnikom coraz niższe ceny za sprzedawane przez nich produkty, a cała sieć pośredników powoduje znaczący wzrost tych cen na sklepach półkach.

Z uwagi m.in. na powyższe argumenty Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 stwarza rolnikom warunki do prowadzenia sprzedaży bezpośredniej, rozwoju przetwórstwa przyzagrodowego, a także tworzenia inkubatorów przetwórstwa lokalnego.

9,4 miliona na targowiska

Fundusze unijne z PROW 2014-2020, przekazane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego samorządom lokalnym, rozdysponowano m.in. na inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane, przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów. Dzięki dofinansowaniu na łączną kwotę 9,4 miliona złotych dotychczas oddano do użytku nowoczesne targowiska w 14 miejscowościach, tj. w: Zakrzewie, Białośliwiu, Obornikach, Wieleniu, Wągrowcu, Chrzyp-

sku Wielkim, Szamotułach, Zbąszyniu, Pyzdrach, Dąbiu, Jaraczewie, Grodzcu, Stawiszynie oraz w Dobrej.

– Nowe lub zmodernizowane targowiska stają się wizytówką swoich miejscowości. Jednak, co najważniejsze, przyczyniają się do promocji lokalnych produktów, umożliwiając rolnikom wygodną sprzedaż bezpośrednią – podkreśla wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski. – Cieszę się, że obiekty powstały w różnych stronach naszego regionu. Ułatwi to dostęp mieszkańcom do żywności pochodzącej prosto z gospodarstwa.

Warunkiem uzyskania dofinansowania było zagwarantowanie udostępnienia co najmniej 30 procent powierzchni handlowej targowisk rolnikom do prowadzenia sprzedaży bezpośredniej. Powstałe obiekty muszą spełniać najwyższe standardy, do których zalicza się np. utwardzenie nawierzchni, oświetlenie, zadaszenie, przyłączenie do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i elektroenergetycznej.

W ramach inwestycji należało również zagwarantować miejsca parkingowe oraz urządzenia sanitarno-higieniczne, tak niezbędne w obecnej sytuacji panującej w kraju i na świecie. Ponadto każdy budynek wyposażono w tablicę „Mój Rynek”.

Wysoka jakość usług

Sprzedaż bezpośrednia pro-

wadzona na targowiskach to dobry przykład realizacji krótkich łańcuchów dostaw żywności. Jednym z beneficjentów PROW 2014-2020 w tym zakresie jest gmina Dobra w powiecie tureckim, która w ramach inwestycji zmodernizowała dotychczasowe miejsce handlu bezpośredniego w Dobrej. Powstał ogrodzony, utwardzony i oświetlo-

Sprzedaż bezpośrednia prowadzona na targowiskach to dobry przykład realizacji krótkich łańcuchów dostaw żywności

ny plac targowy z wyznaczonymi miejscami parkingowymi oraz zadaszoną wiatą handlową.

Inwestor pomyślał tak o osobach niepełnosprawnych, wyznaczając dla nich miejsce postojowe, jak i o ochronie środowiska, montując oświetlenie typu LED.

– Na modernizację targowiska gmina otrzymała 458 tysięcy złotych ze środków europejskich. Celem inwestycji było zapewnienie wysokiej jakości usług dla mieszkańców gminy Dobra w zakresie promowania lokalnych produktów, w szczególności rolno-spożywczych. To odpowiedź na potrzeby lokalnych przedsiębiorców rol-

nych oraz producentów zdrowej i ekologicznej żywności – mówi burmistrz Dobrej Tadeusz Gebler.

Odnowiony plac targowy powstał również w gminie Białośliwie w powiecie pilskim. W ramach zadania utwardzono teren targowiska, postawiono solarne lampy, a całość ogrodzono. Zadanie obejmowało montaż czte-

nia sprzedaży bezpośredniej w ramach PROW 2014-2020. Inicjatywa LEADER, objęta tym programem, kładzie także nacisk na promocję przetwórstwa lokalnego i sprzedaż wytworzonych w takiej formie produktów.

W poprzednim wydaniu „Monitora Wielkopolskiego” prezentowaliśmy inkubator przetwórstwa lokalnego w Krwonach w gminie Brudzew w powiecie tureckim. W styczniu 2020 roku otwarto kolejny obiekt tego typu w Wielkopolsce, w Strzałkowie w powiecie słupeckim. Inkubator powstał z inicjatywy Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Przedsiębiorczości Produktu Lokalnego, które zawnioskowało o dofinansowanie na ten cel do Lokalnej Grupy Działania „Unia Nadwarciańska”. Pomoc ze środków europejskich w ramach podejścia LEADER wyniosła 500 tysięcy złotych.

Inkubator kuchenny powstał w budynku dawnej stołówki Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Strzałkowie. Najważniejszą jego częścią jest kuchnia wyposażona w urządzenia dużej gastronomii oraz chłodnię. Obiekt umożliwia prowadzenie działalności produkcyjnej, usługowej oraz szkoleniowo-doradczej z zakresu przetwórstwa rolno-spożywczego i gastronomii.

Rolnicy, drobni przedsiębiorcy oraz inne osoby i organizacje zainteresowane działalnością o takim charak-

terze mogą z niego korzystać, wynajmując pomieszczenia i wyposażenie kuchni, a także chłodnię, aby przygotować i przechować własne produkty spożywcze, a następnie z powodzeniem je sprzedać.

Inkubator kuchenny staje się zatem rozwiązaniem problemu barier formalnych, związanych z brakiem możliwości legalnej sprzedaży przetworów wykonywanych w domu lub w małym gospodarstwie.

Promocja przetwórstwa

Kroki w kierunku utworzenia inkubatora kuchennego podejmowane są także m.in. w powiatach krotoszyńskim i gostyńskim, gdzie funkcjonuje Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią”. Rolnicy oraz członkinie kół gospodyń wiejskich to uczestnicy wyjazdu studyjnego, zorganizowanego przez tę LGD w 2019 r. w ramach projektu pn. „Przetwórstwo przyzagrodowe szansą na biznes”, zgłoszonego do konkursu dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

Celem wyjazdu było odwiedzenie gospodarstwa prowadzącego przyzagrodową serownię w Lutomerzu oraz winnicę w Makowicach w województwie dolnośląskim. Zdobyta przez Wielkopolan wiedza praktyczna ma przyczynić się do uruchomienia przyzagrodowej działalności oraz powstania inkubatora przetwórstwa lokalnego.

UNIA EUROPEJSKA

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (na lata 2014-2020)

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redagują: Adrian Kapuściński, Marta Jachimowska – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.dprow.umww.pl

Zmieniamy Wielkopolskę

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

www.wrpo.wielkopolskie.pl

Co UE robi w sprawie koronawirusa

Na naszych oczach świat wywraca się do góry nogami! Jak Unia Europejska pomaga w nowych wyzwaniach związanych z trwającą pandemią?

DZIAŁANIA KOMISJI EUROPEJSKIEJ W CELU WALKI Z PANDEMIĄ

- I. Zaostrzenie środków ochrony zdrowia na granicach strefy Schengen przy jednoczesnym zapewnieniu swobodnego przepływu towarów
- II. Pomoc konsularna i repatriacja obywateli UE
- III. Wsparcie gospodarcze
- IV. Zapewnienie środków ochrony osobistej
- V. Wsparcie badań dotyczących COVID-19
- VI. Transport i prawa pasażerów

Zródło: strony KE w Polsce

„Fundusze a koronawirus”. Nowa zakładka!

Informujemy, że w związku z obecną sytuacją kryzysową na stronie internetowej www.wrpo.wielkopolskie.pl utworzono nową zakładkę „Fundusze a koronawirus”. Publikowane są w niej najważniejsze informacje związane ze zmianami w funduszach europejskich, spowodowanymi pandemią.

MARK

Jest pewne, że gospodarkę krajową czeka spowolnienie, a może nawet recesja. Nic więc dziwnego, że również Unia Europejska we współpracy ze stroną rządową i samorządową naszego kraju, uruchamia pomoc gospodarczą na szeroką skalę.

Poluzowanie funduszy

W walkę z pandemią zaangażowały się najważniejsze instytucje unijne, a nad całością działań czuwa Komisja Europejska. W połowie marca Dyrekcja Generalna ds. budżetu UE ogłosiła, że Polska będzie największym beneficjentem unijnego funduszu przeznaczonego na walkę ze skutkami epidemii koronawirusa. Do naszego kraju ma trafić ponad 32,7 mld złotych.

Pieniądze te będą mogły zostać przeznaczone na wy-

datki, m.in. na ochronę zdrowia (doposażenie szpitali, zakup masek i respiratorów), wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz krótkoterminowe programy zatrudnienia.

Ale to nie jedyny pakiet unijnych rozwiązań w walce z pandemią. Komisja Europejska zgodziła się na odstąpienie od dotychczasowych zasad stosowanych przy finansowaniu z UE projektów z sektora zdrowia. Inwestycje, które mają pomóc w walce z koronawirusem, nie będzie trzeba już uzgadniać na forum komitetu sterującego, nie ma też konieczności stosowania tzw. map potrzeb zdrowotnych.

Poluzowanie zasad

Panująca epidemia wpływa na nasze zdrowie, ale także na inwestycje unijne. Tysiące

beneficjentów realizują projekty UE, trwają także nabory (w samej Wielkopolsce ogłoszono pięć konkursów). Ich konsekwencją będą kolejne setki projektów. Z tego powodu wydano rekomendacje do instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie eurofunduszy.

Dotyczą one m.in. wydłużenia terminu zakończenia naborów, które właśnie trwają, ale także rozliczania i zamknięcia inwestycji unijnych. Wkrótce mają również zostać zmienione plany kontroli wydatków z funduszy UE i część z nich przesunięta na później, tak będzie można uwzględnić trudniejszą sytuację w wielu firmach. Także eksperci oceniający wnioski mogą pracować odtańd zadalnie.

Podobne rekomendacje dotyczą beneficjentów Europejskiego Funduszu Społecz-

nego. Proponuje się między innymi: finansowanie z funduszy unijnych kosztów odwołanych szkoleń, wyjazdów, konferencji, jeśli pieniądze są nie do odzyskania i nie można było zrealizować planowanych działań (na przykład kraj, do którego planowany był wyjazd, zamknął granice).

Będzie też możliwość finansowania z UE kosztów funkcjonowania placówek, które powstały ze wsparciem unijnym (na przykład przedszkoli, które muszą zapłacić opiekunkom). Rekomenduje się również wydłużenie terminów składania wniosków o płatność i zmiany terminów zakończenia projektów, a także zmiany treści wniosków i umów o dofinansowanie, na przykład w zakresie okresu realizacji projektu, terminu jego zakończenia albo finansowania dodatko-

wych kosztów zapewnienia bezpieczeństwa lub zmiany formy wsparcia na zdalne.

Elastyczne podejście

Wszystkie te rozwiązania mają w obecnej sytuacji pozwolić na bardziej elastyczne podejście do projektów realizowanych z dofinansowaniem UE. Oczywiście, sytuacja jest dynamiczna – także w Wielkopolsce. Dlatego Zarząd Województwa Wielkopolskiego, pełniący funkcję instytucji zarządzającej WRPO 2014+, na bieżąco współpracuje ze służbami Komisji Europejskiej, wojewody wielkopolskiego oraz resortami i służbami rządowymi w celu przygotowania pakietu rozwiązań w walce z COVID-19. Pierwsze decyzje podjęto pod koniec marca. Piszemy o nich w tekście na stronie 15.

MARK

Rawicki szpital po unijnych inwestycjach wygląda jak nowy

W rawickim szpitalu zakończyły się prace związane z budową nowego skrzydła lecznicy i jej doposażeniem. Były one możliwe dzięki 11,5 mln zł dotacji z Unii Europejskiej.

Prace ruszyły we wrześniu 2018 roku, a zakończyły się pod koniec ubiegłego roku. Dzięki dofinansowaniu z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+ powstało nowe skrzyd-

ło szpitala wraz z łącznikiem prowadzącym do budynku głównego rawickiej lecznicy.

Na parterze umieszczono blok operacyjny oraz oddział anestezjologii i intensywnej terapii. W piwnicy znajdują się pomieszczenia techniczne z urządzeniami do obsługi sal operacyjnych, magazyny i szatnie pracowników. W łączniku zlokalizowane zostaną natomiast poradnie specjalistyczne.

Nowy budynek szpitala będzie dostępny dla pacjentów już w kwietniu.

Projekt przewidywał nie tylko prace budowlane, ale także zakup nowoczesnego sprzętu i aparatury medycznej. Do szpitala trafiły stoły operacyjne, lampy operacyjne oraz zabiegowe, mosty sufitowe, kardiomonitor, respiratory, aparat usg, panel laparoskopowy.

Nowy sprzęt umożliwi szybszą diagnozę, jak również pozwoli na prowadzenie leczenia w warunkach ambulatoryjnych.

MARK

Nowy numer e-magazynu

Co ciekawego można znaleźć w najnowszym, ósmym wydaniu e-magazynu „Nasz Region”?

Dlaczego warto kształcić się przez całe życie? O gotowości do edukacji pokolenia „50+” oraz o efektywnym przyswajaniu wiedzy? To tylko część tematów, które można znaleźć w kwietniowym wydaniu e-magazynu „Nasz Region”.

Polecamy m.in. reportaż „Silwersi wracają do pracy”. Przeczytamy w nim historię pana Krzysztofa z Suchego Lasu, który aktywnie walczył o powrót na rynek pracy. Jak mówi, odbywając aktualnie staż w lokalnej gazecie: „Przyjąłem strategię aktywności, poznawania ludzi, nowych technologii i zawodów...”.

MARK

Zgłoszenia do 9 maja

Rozpoczęło się przyjmowanie zgłoszeń do konkursu „REGIOSTARS Awards 2020”, organizowanego przez Komisję Europejską. Termin nadsyłania aplikacji upływa 9 maja.

Do udziału w konkursie zachęcamy wszystkich beneficjentów WRPO 2007-2013 oraz WRPO 2014+, których działania wyróżniają się i mają największy potencjał w pięciu kategoriach konkursowych. Są to: transformacja przemysłowa na rzecz inteligentnej Europy; gospodarka o obiegu zamkniętym dla zielonej Europy; umiejętności i edukacja dla cyfrowej Europy; zaangażowanie obywateli na rzecz spójnych miast europejskich, a także wzmocnienie pozycji młodzieży w ramach współpracy ponad granicami (30-lecie programu Interreg).

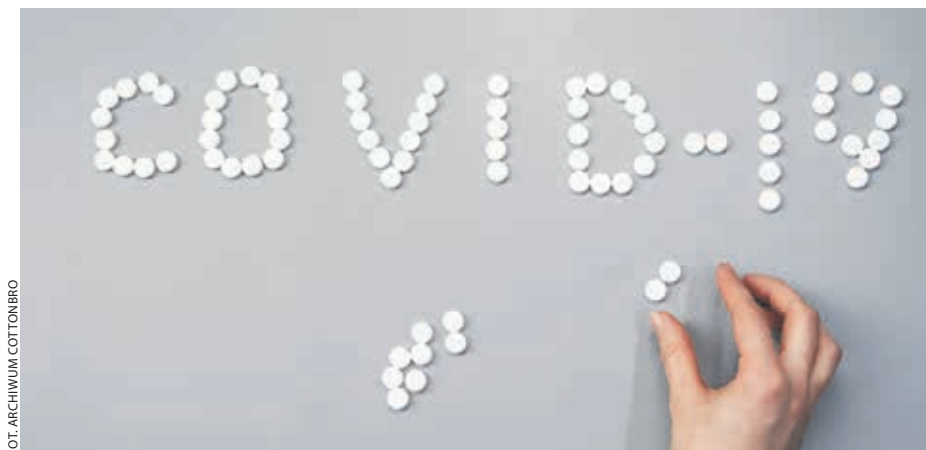
Zwycięzcy, oprócz zaszczytnego tytułu „REGIOSTARS Awards 2020”, otrzymają płatne partnerstwo medialne o wartości 5000 euro. Więcej szczegółów o konkursie można znaleźć na stronie internetowej www.wrpo.wielkopolskie.pl.

MARK

Zmiany w WRPO na walkę z epidemią

Będące w gestii samorządu województwa fundusze unijne także zostaną wykorzystane w wielkopolskim starciu z COVID-19.

Wybuch epidemii COVID-19 stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego, a także dla życia mieszkańców naszego województwa. Na głównym froncie walki o nasze zdrowie są pracownicy służby zdrowia (lekarze, pielęgniarki czy ratownicy medyczni). Oni jednak alarmują, że cały czas w szpitalach brakuje środków ochrony osobistej. I przypominają – jeżeli oni zachorują na koronawirusa, to nie będzie miał kto leczyć pacjentów.

FOT. ARCHIWUM COTTONBRO

Przesunięte 63 mln zł

W takiej sytuacji prowadzone działania muszą skupiać się na zagwarantowaniu przede wszystkim niezbędnego sprzętu oraz środków ochrony osobistej, co skutkuje ogromnym obciążeniem finansowym placówek medycznych. Część z nich nie posiada wystarczających zasobów lokalowych i ludzkich do realizacji badań, co stanowi realne zagrożenie dla zdrowia publicznego.

Od początku wystąpienia epidemii było jasne, że do walki z koronawirusem powinny zostać zaangażowane również środki unijne, będące w dyspozycji samorządu województwa w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Pro-

Komisja Europejska szybko zgodziła się na zmiany w WRPO 2014+, by wesprzeć samorządy w walce z pandemią koronawirusa.

gramu Operacyjnego na lata 2014-2020.

– Jesteśmy w stałym kontakcie z Komisją Europejską w Brukseli oraz z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej w Warszawie, które zgadzają się na dokonanie daleko idących zmian w regionalnych programach operacyjnych – sygnalizował już w połowie marca marszałek Marek Woźniak.

Po analizie sytuacji w szpitalach naszego regionu Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął więc decyzję o zmianach w WRPO 2014+, które skutkują natychmiastowym przesunięciem około 63

mln zł środków unijnych na trzy projekty zdrowotne będące pilną odpowiedzią na to, co dzieje się wokół nas.

Na sprzęt i diagnostykę

Pierwszy z nich będzie dotyczył inwestycji w infrastrukturę ochrony zdrowia oraz zakupu niezbędnego wyposażenia dla potrzeb walki z COVID-19 w województwie wielkopolskim. Około 30,3 mln zł przeznaczonych na ten cel to środki unijne pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Podobnej wysokości wsparcie unijne (około 30,3 mln zł) zostanie wydane z budżetu

WRPO 2014+ na bieżące zakupy niezbędnych środków i materiałów, zgodnie z potrzebami zgłoszonymi przez szpitale. Ta pula z kolei została wygoszczona w ramach zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego.

– Przygotowujemy zbiorcze zakupy, głównie środków ochrony osobistej, bo te są najbardziej oczekiwane we wszystkich wielkopolskich szpitalach. Będziemy się też starali zakupić respiratory – podkreśla marszałek Marek Woźniak.

Liderem i beneficjentem obydwu projektów (realizowanych w trybie pozakon-

kursowym) jest Samorząd Województwa Wielkopolskiego, natomiast uczestnikami/realizatorami – będą bezpośrednio placówki medyczne, podejmujące działania zmierzające do łagodzenia i walki ze skutkami epidemii wirusa COVID-19. Formalnie projekty rozpoczęły się w kwietniu i potrwać do końca roku.

Zarząd województwa podjął również decyzję o przekazaniu 2,6 mln złotych (także z WRPO 2014+) dla Szpitala Klinicznego im. Heliodora Świąteczkiego w Poznaniu. Pieniądze pomogą tej placówce wykonać dodatkowe testy w kierunku koronawirusa, a także zakupić środki ochrony osobistej dla pracowników. ***

Także państwa członkowskie w ramach Rady UE poparły propozycję KE dotyczącą przeznaczenia 37 mld euro funduszy UE na walkę ze skutkami pandemii koronawirusa. Środki trafią m.in. do systemów opieki zdrowotnej oraz małych i średnich firm. Pieniądze udało się uzyskać w wyniku przesunięć budżetowych w ramach trwającej perspektywy unijnej 2014-2020. 8 miliardów euro zostanie natychmiast udostępnione państwom członkowskim w ramach polityki spójności. MARK

WRPO 2014+ na skróty

► **Jaraczewo:** na początku marca odbyło się otwarcie pierwszego w gminie żłobka. Inwestycja warta blisko 2 mln zł została w połowie dofinansowana z WRPO 2014+. Podobne miejsca dla najmłodszych powstają w innych miejscowościach w Wielkopolsce. W ostatnim czasie podjęto decyzję o dofinansowaniu z funduszy UE żłobków m.in. w Pile, Trzciance, Szydłowie, Groźcu czy Nowym Tomyszu. Dzięki nim maluchy znajdą się pod fachową opieką, a rodzice będą mogli wrócić do pracy.

► **Kalisz:** warsztaty plastyczne, teatralne, muzyczne i rękodzielnicze, wspólne gotowanie, a także zebrania rad osiedli i inne spotkania (w sumie 52 wydarzenia) odbyły się w ciągu 100 dni funkcjonowania Domu Sąsiedzkiego Podgórze 2-4. Obiekt został wyremontowany ze środków unijnych i jest częścią większego przedsięwzięcia, na które miasto Kalisz pozyskało 9,6 mln zł z WRPO 2014+. W najbliższym czasie powstanie tam Centrum Organizacji Pozarządowych i Akcelerator Kultury.

► **Wielichowo:** najpewniej jesienią tego roku pracownicy magistratu w tym mieście będą mogli przyjmować mieszkańców w wyremontowanych progach ratusza. Miejscowy samorząd pozyskał na ten cel prawie 1 mln zł z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+.

► **Grodzisk Wielkopolski:** rozpoczęła się modernizacja budynku po byłym dworcu PKP. W tym miejscu powstanie Centrum Ekonomii Społecznej. Inwestycja ma zakończyć się jeszcze tej jesieni. Miasto pozyskało na ten cel około 5 mln zł z WRPO 2014+.

► **Gniezno:** miejscowe Centrum Kultury „Scena to dziwina” podpisało umowę z Zakładem Budowlanym GRINBUD na wykonanie robót budowlanych. Dzięki tym działaniom, jeszcze tej jesieni, powstanie nowoczesna sala widowiskowa wraz z salami prób dla sekcji i zespołów oraz galeria. Zmieni się również teren wokół budynku, gdzie zaplanowano urządzenie strefy seniora i placu zabaw. MARK

Ważne wsparcie na onkologię dziecięcą

Z wiadomych przyczyn walka o zdrowie Polaków zarażonych koronawirusem jest teraz najważniejsza. Jednak pomoc finansowa z Unii Europejskiej, która od wielu lat płynie do Wielkopolski, jest przeznaczana także na onkologię dziecięcą.

Na początek kilka faktów. W ramach WRPO 2014+ realizowanych jest obecnie około 100 projektów zdrowotnych, na które przeznaczono już 523 mln zł. Do tego trzeba doliczyć 237 mln zł na budowę Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka w Poznaniu.

Oczywiście, najwięcej pieniędzy (około 355 mln zł) wydano na dofinansowanie remontów czy doposażenia 28 placówek zdrowotnych, ale nie tylko! Wbrew pozorom bardzo przydatna w tym trudnym czasie jest elektroniczna usługa medycznych. Dzięki niej musimy osobiście odbierać

wyników badań czy rejestrować się w okienku. Pięć szpitali z naszego regionu zdecydowało się na wprowadzenie e-usług (dotacja z UE to 18 mln zł). Na liście beneficjentów jest chociażby Wielospecjalistyczny Szpital Miejski im. J. Strusia z Zakładem Opiekuńczo-Leczniczym w Poznaniu, który pełni obecnie funkcję szpitala zakaźnego (tzw. jednoimiennego), przygotowanego do przyjmowania pacjentów z COVID-19 z terenu województwa wielkopolskiego.

Z kolei na projekty z obszaru profilaktyki zdrowotnej przeznaczono około 70 mln zł z WRPO 2014+. Przeprowadzenie tego typu badań na dużą skalę, jak wskazują statystyki, może zmniejszyć śmiertelność z powodu niektórych chorób onkologicznych o nawet 80 proc.

Choroby nowotworowe są jednym z największych wy-

FOT. PIOTR BATAJCZAK

W ramach WRPO 2014+ realizowanych jest obecnie około 100 projektów zdrowotnych, na które przeznaczono już 523 mln zł.

zwań cywilizacyjnych. Szacuje się, że rocznie na świecie odnotowuje się niemal 11 mln zachorowań. Niestety, problem ten dotyczy również dzieci. W Polsce diagnozuje się nowotwory u około 1,5 tys. dzieci rocznie i jest to druga pod względem częstotliwości przyczyna zgonu dzieci i młodzieży

do 18. roku życia. Ale wczesne wykrycie daje szansę na wyleczenie. Dlatego też poznańska Fundacja Pomocy Dzieciom z Chorobami Nowotworowymi od 2018 roku realizuje program profilaktyczny „Wielkopolska Onkologia Dziecięca”, współfinansowany z WRPO 2014+ (5,2 mln zł z UE).

Powstał on z myślą o ograniczeniu zdrowotnych i społecznych skutków późnego wykrycia chorób nowotworowych u dzieci i młodzieży z całego regionu. Powołano m.in. Centrum Edukacji Zdrowotnej, którego jednym z głównych zadań jest prowadzenie szeroko pojętej działalności informacyjno-educacyjnej.

Projekty są skierowane do lekarzy, pracowników poradni działających w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i organizacji społecznych oraz nauczycieli.

Chodzi przede wszystkim o edukowanie lekarzy w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów u dzieci oraz o naukę komunikacji z chorym dzieckiem i jego rodziną, a także wsparcie dla nauczycieli w tym, jak prowadzić lekcje z profilaktyki onkologicznej. MARK

PRZECHWYCONE W SIECI

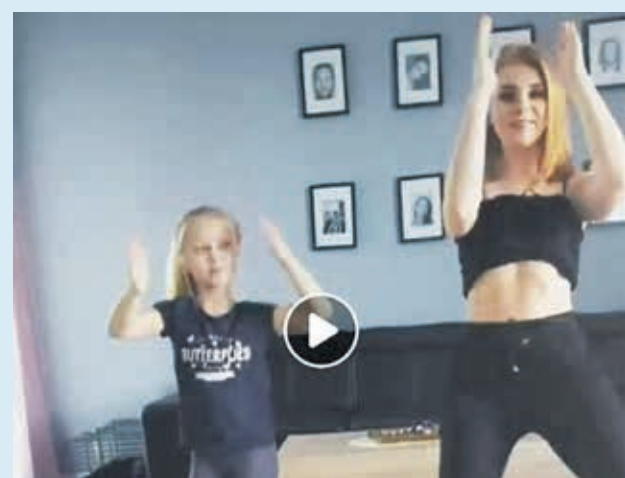
Postanowiliśmy pobuszuwać w odmętach internetu, ciekawi, co w czasach koronawirusa wrzucają na facebookowe profile sejmikowi radni. Przynajmniej, że kilka postów nas zafrapowało.

Robert Popkowski dość odważnie pochwalił się zdjęciem z szefem resortu środowiska Michałem Wośm. Przypomnijmy, że to właśnie ten minister, który okazał się pierwszym członkiem polskiego rządu zarażonym koronawirusem...

Znaleźliśmy jednak jeszcze odważniejszy wpis! Niektórzy na swoich stronach (na przykład specjalnie oznaczając zdjęcia profilowe) apelują, by w dobie szalejącej zarazy ludzie pozostali w domach. Największą śmiałością zaimponowała nam jednak radna Zofia Itman. Bo jak inaczej zrozumieć taką konfigurację zdjęcia i hasła (opublikowaną w połowie marca, kiedy Andrzej Duda pokazywał się a to na granicy, a to w szpitalu, a to w fabryce środków dezynfekujących...) niż jako bardzo bezpośredni apel do prezydenta?!

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski z kolei, nie zważając na nic, 13 marca spotkał się z pszczelarzami. „Jest mi niezmiernie miło zakomunikować, że podczas spotkania otrzymałem wyróżnienie – figurkę św. Ambrożego, Patrona Pszczelarzy” – napisał. Nie, żebyśmy się czepiali, ale... św. Ambroży był biskupem Mediolanu (wiadomo – koronawirus!), a jednym z trzech miejsc w Polsce, gdzie znajdziemy jego relikwie, jest parafia w podpoznańskich Czapurach (szerzej znana jako miejsce, gdzie pojawiła się pierwsza wielkopolska ofiara COVID-19).

A co się dzieje z rodzicami (nawet radnymi), gdy kolejny już dzień muszą przymusowo siedzieć z dziećmi w domu, pokazała Patrycja Przybylska. Zamieściła krótki film, na którym, cytując internautów, „tańczy z córką jakieś wygibasy”. Komentarz autorki wpisu: „Kiedy w domu jesteście zbyt dłuuuugo...”.

NADEŚLANE

Z cyklu „co nam wpadło do skrzynki e-mailowej”:

Witaj Drogi,

Używam tego medium do zawiadomienia o transakcji, która pociąga za sobą wzajemne przekazywanie 17,3 dolaryw mln do mojego banku w Chinach, jako beneficjenta. Bedzie sie to odbywac bez ryzyka 100% bedzie dyrektor finansowy zmarłego klienta.

Prosimy o kontakt na mój prywatny e-mail poniżej odpowiedzi na pytania i wyjaśnienia.

Z poważaniem,

Jan Yiun

Z tego wszystkiego zrozumieliśmy „w Chinach” oraz „myj”...

PRZECZYTANE

W dobie ograniczeń narzucanych z powodu koronawirusa przez władze krajowe (i przez zdrowy rozsądek) samorządowcy muszą sobie radzić także z różnymi przejawami niesfornych zachowań mieszkańców. Spośród licznych, o których przeczytaliśmy, przytaczamy dwa – jeden z naszego, a drugi z zagranicznego podwórka.

Prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak podczas jednej z konferencji prasowych zaapelował za pośrednictwem mediów do mieszkańców miasta, by „nie dzwonić z idiotycznymi pytaniami do sanepidu”. – Sanepid nie jest od tego, by państwa informować, czy Castorama jest czynna, czy też nie – doprecyzował wóldarz miasta.

Z innym problemem musiała sobie poradzić gmina Herrera del Duque na zachodzie Hiszpanii. Otóż niektórzy z poddanych obowiązkowej kwarantannie mieszkańców, znudzeni zbyt długim przebywaniem w domu, naciągali przepis pozwalający wychodzić po niezbędne zakupy i pod tym pretekstem odwiedzali sklepy kilka razy dziennie, dla alibi nabywając każdorazowo drobne produkty. Zatem władze gminy wprowadziły... minimalną cenę zakupów w sklepie. Handlowcy nie mają prawa sprzedawać klientowi towarów, jeśli łączna wartość koszyka nie przekracza 30 euro. Ciekawe, czy w Herrera del Duque wzrosły obroty miejscowego handlu?

MONITORUJEMY RADNYCH

Jan Grzesiek:

Prezes Pszczółka

- ▶ **Bliscy mówią na mnie...** Janek, Prezes Pszczółka.
- ▶ **W samorządzie najbardziej lubię...** realną możliwość wsparcia lokalnych społeczności.
- ▶ **Bycie Wielkopolaninem oznacza...** pielęgnowanie wielkopolskich tradycji spółdzielczych, pamięć o historii, ale też współtworzenie jednego z najbardziej gospodarczo rozwiniętych regionów. Ważne są dla nas: praca, gospodarność i patrzenie w przyszłość.
- ▶ **Polityka to dla mnie...** przede wszystkim możliwość reprezentowania moich wyborców, ale też ciężka praca i sztuka kompromisu w ramach wyższego, lokalnego dobra.
- ▶ **Gdybym musiał zmienić zawód...** mógłbym być pszczelarzem na pełen etat i rozwinąć działalność gospodarczą pod kątem apiterapii.
- ▶ **Gdy skończyłem 18 lat...** byłem takim samym optymistą jak dzisiaj.
- ▶ **Na starość...** Jaka tam starość?!
- ▶ **Żałuję, że...** doba nie trwa 48 godzin. ;)
- ▶ **Moim największym atutem jest...** otwartość na ludzi oraz gotowość do dialogu i pomocy.
- ▶ **Moja największa słabość to...** pszczoły i przyroda.
- ▶ **Nikomui dotąd nie mówiłem, że...** nie wysłucham jego opinii.
- ▶ **Wierzę, że...** jako społecznikowi i samorządowcowi jeszcze uda mi się pomóc w wielu inicjatywach.
- ▶ **Mam nadzieję na...** realizację wszystkich moich planów.
- ▶ **Kocham...** swoją rodzinę!

Jan Grzesiek

- ▶ ur. 17 czerwca 1958 r., Golina k. Jarocina
- ▶ prezes Banku Spółdzielczego w Jarocinie
- ▶ wybrany z listy PSL, w okręgu nr 5
- ▶ 10.673 głosy

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku

al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031

Rada Programowa: Zbigniew Czerwiński (sekretarz), Marek Gola, Krzysztof Grabowski

(zastępca przewodniczącego), Zofia Itman, Tatiana Sokołowska, Wiesław Szczepański (przewodniczący)

Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036,

fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otkoń

NAJLEPSZE KAWAŁKI Z INNEJ STRONY SAMORZĄDU

www.monitorwielkopolski.pl